

R/45071

MYSTERIA SSMI. ROSARII,

VERSU HEROICO CONCINNATA

A

D. Francisco de Valle,

Ecclesiae Cathedralis Legionensis Canonico,

ET PROVINCIALIS INSTITUTI DIRECTORE.

La propiedad del autor queda reservada para el
que lo reimprima sin su permiso.

LEGIONE:

APUD EMMANUELEM G. REDONDO.—1859.

1111201 1122 1111201

ATANTHICO OBIORH UERU

1

1111201 1122 1111201

1111201 1122 1111201

1111201 1122 1111201

Es propiedad del autor quien demandará ante la ley al que lo reimprima sin su permiso.

LEGIONE:

Apud Linnæum G. Redondo.—1859.

B. V. M.

SUB TITULO SSMI. ROSARII

HUMILLIMUS EJUS SERVUS.

Parce, precor, clementissima Mater; vereor etenim, ne, dum Te laudibus extollere conor; potius deterrere videar. Sed mea erga SSmum. Rosarium, ab ineunte ætate è parentibus; à pueritia è sacro Prædicatorum Ordine hausta devotio; vestraque in ejusdem confratres notissima protectio: eò adduxerunt animum, ut hoc opusculum, qualecumque est, vestro Sancto Nomini dicandum censerem. Faxit omnipotens filius, cujus gratiam per vestram invoco intercessionem, ut, tum ad vestram gloriam prædicandam, tum ad nostros mores reformandos, prout est in votis, deservire valeat.

AVE MARIA.

B. V. M.

SUB TITULO SANCTISSIMAE ROSARIUM

HUMILISSIMUS ILLUS SERVUS

Parce, precor, clementissima Mater; veror et-
nim, ne dum Te laudibus extollere conor; potius de-
terere videar. Sed mea erga Sanctam Rosarium, ab
incurte etate à parentibus; à pueritia è sacro Pre-
dicatorum Ordine hausta devotio; vestrapus in eius-
dem confiditress nobilissima protectio; eo adducunt
animam, ut hoc opusculum, qualescumque est, vestro
Sancto Nominis dicendum censere. Facit omni-
teris filius, cuius gratiam per vestram inuoco interces-
sionem, ut, tum ad vestram gloriam praedicandam,
tum ad nostros mores reformandos, prout est in votis,
deservire valeat.

AVE MARIA.

MYSTERIUM DE VERBI INCARNATIONE.

INSITA in extremis Galileæ partibus extat
 Nazareth, ab Solymis bis denis distita leucis,
 Stricta loco, pauper, circumdata montibus allis.
 Ast Deus omnipotens, qui ex imis summa levavit,
 Insignem celebri successu fecit eandem.
 Hic residet virgo præ cunctis sanctior una
 Virginibus Judæ, Iessé de stirpe Maria:
 Pontificum, Regumque licet de sanguine nata;
 Attamen obscuram ducit sine nomine vitam.
 Nobilitas summa sub paupertate latebat,
 Virtus in exigui secreto limine tecli.
 Nota Deo tantum, tantum dilecta per illum,
 Hanc sibi præ reliquis elegit, mater ut esset,
 Insuper et virgo simul, admirabile dictu!
 Venerat ille dies, quo, tot labentibus annis,
 Venturum sub carne Deum cecinere propheta.
 Tunc Pater Æternus, sortem miseratus iniquam
 Humani generis, peccati pondere pressi,
 Mittere decrevit Filium, salvare ligatos

Dæmonis à vinculis: rerum sic ordo poposcit.

Protinus æthereâ celerem de gente ministrum.

Evocat insignem vultu, et radiantibus alis.

I, Gabriel, dixit, tu nuncius esto Mariæ:

Labere quamcitiùs, perfer mea dicta per auras,

Mater ut esse velit, servato flore pudoris,

Ejus, ab æterno lumen qui à lumine, verus

Est Deus, et verus Filius, sine matre profectus,

Ex Patre dumtaxat genitus, prolesque coæva

Dixerat: ille tamen, diffindens àera pennis,

Ocyor electri scintilla, tecta Mariæ

Ingreditur rutilans, dum supplex Numen adorat,

Atque perillustris legati munus adimplens,

Talibus alloquitur verbis Jesseide natam:

Virgo, decus David, Judeæ gloria, Salve:

Est Dominus tecum, cui gratia plurima ab Ipso;

Tu benedicta, super quotquot sunt, femina solum.

Concipies, paries filium de nomine Jesum:

Hic erit Æterni Filius, Regnator Olimpi,

Cui solium David promissum ab origine mundi,

Jacob in æternum sobolem moderabitur Ipse.

Attonitæ similis, confusaque turbine mentis

Insolito; tremula, atque genas suffusa rubore,

Omnia tuta timeas, rumpit de pectore vocem:

Angele: ꝑ mēne putas puerum nunc edere posse,
 Nescia quæ thalami, tactusque ignara virilis?
 Quomodo fiet opus? responde, quomodo fiet?
 «Numinis afflatu fiet; depone timorem.
 Te super adveniet divini Flaminis aura,
 Et virtus Domini, illibatam corpus obumbrans;
 Dona pudicitiae simul intemerata manebunt.
 Elisabeth cognata tua infæcunda remansit
 Flore juventutis; nunc autem tempore sero
 Concepit puerum; semestrem gestat in alvo.
 Difficilis factu summo res nulla Potenti.

Ast virgo, angelicis haud hærens credere verbis:
 Non ego, respondit, me dignam talis honoris
 Esse quidem reputo; sed si divina voluntas
 Me, licet immeritam, ejus deservire decretis
 Eligit; en famulam, *fiat mihi*: dixit adorans.
 Consensu explicito, cælestis panditur aula,
 Deque sinu Patris subito descendit in alvum
 Virginis Aeterni Filius; Verbumque supernum
Fit caro, desumens puro de sanguine corpus.

Angelus æthereas sublimis scandit in arcēs:
 Virgo habet in terris intra sua viscera templum.
 ¡O felix Virgo, nostræ spes certa salutis!
 Illud *ave* sumens blando Gabriellis ab ore,
 Damna refecisti, quæ nobis intulit Eva.

Ordine, nomen *ave*, mutato, transit in *Eva*,
 Nominibus pariter rerum respondet idea,
 Ordine diverso procedunt utraque mater,
 Eva, venenosi serpentis credula dictis,
 Mortifero infecit tabo genus omne futurum,
 Credidit aligero, portanti verba salutis,
 Et caput Ignivomi contrivit maxima Virgo,
 Utraque crediderant, ast hoc discrimine tanto:
 Præstitit illa fidem insidiosis artibus anguis,
 Præstitit Ista fidem sermoni Numinis almi,
 Prima etenim falsum, verum est amplexa secunda,
 Altera terrestris paradisi limina clausit,
 Altera Christicolis pandit cœlestia regna,
 Idcirco meruit bene dici *Janua cœli*,
 Elevat ad culmen submissio sancta *Mariam*,
 Dejicit atque Evam demens elatio mentis,
 Talibus exemplis, iquam dispar utraque mater!
 Optima grata Deo integritate, fideque,
 Atque humili præstans omnes virtute puellas,
 Discite, Christicolæ, illibatam ducere vitam,
 Discite divinis constanter fidere verbis:
 Discite de vobis nunquam sentire superbe,
 Tu quoque, sancta Prens, ex alto vertice cœli,
 Respice nos miseros, Evæ de semine natos.

DE VISITATIONIS MYSTERIO.

ANGELUS affuerat; somno velut excita Virgo
 Mente volutabat, quæcumque accepit ab illo.
 Elisabeth gravidæ cum primum venit imago,
 Illico cognatam decrevit visere; non quò
 De verbis dubitet, retulit quæ nuncius ales;
 (Nulla fides esset credenti, quæ videt ipse;)
 Sed quò virtutis, major quàm nulla videtur,
 Munus adimpleret, divino percita motu.

Condita ab Hebero, Semi de sanguine creto,
 Urbs Hebron fuerat, qua nomen traxit Hebræus,
 Nazareth absistens fere centum millia passùm.
 Hanc colit Elisabeth, sociali fædere pridem
 Juncta Zachariæ, cui linguæ perditus usus.
 Huc fixum est animo raptim contendere; namque
 Terret ab incepto castam res nulla Mariam:
 Non iter insolitum summo discrimine vitæ,
 Per loca deserta, aut præruptis in via saxis.
 Pectore terror abest, animæ dat gratia robur,
 Virtus cara Deo casus supereminet omnes.

Haud mora: tunc rebus paucis, levibusque paratis,
 Regia progreditur Virgo sublimis asello,
 Namque pari formâ, quem natum gestat in alvo,
 Is Solymis aderit quondam sub honore triumphi.
 Solane procedat? num sit comes additus illi
 Josephus sponsus? reticent oracula sacra.
 Sola sed, haudquaquam; vere portatur ab illa,
 Quam regit ipse, Deus, lux, dux, servator, et author.
 Quin etiam emissis cœlo legionibus almis,
 It latus aligerùm circumdata millibus, atque
 Laudibus Excelsi totus sonat undique campus
 Christiferæ sensus blandâ dulcedine mulcet,
 Guttore dulcisono modulando, picta volucris,
 Reginam, Regemque suum laudare peroptans.
 Horrida per sylvas cicuratur bestia fremens;
 Ardua, dum transit, declinant culmina montes:
 Concava depletur, scandens sublimia, vallis;
 Sub pedibusque patet Peregrinæ pervia terra,
 Floribus exundans nitidis, fœcunda viretis.
 Omnia cognoscunt naturæ Numen adesse,
 Solus homo infelix, quem propter vilia servi
 Induit ipse Deus, secreti nescius extat,
 Obsequiumque suæ renuit præstare Parenti.
 Jamque perantiquæ muros intraverat urbis,

Tecta Zachariæ penetrat cognata Maria.
 Elisabeth celerans occurrit, brachia tendens,
 Et breviter dulces inter amplexus adhærens,
 Lætitia exultans, rumpit de pectore vocem:
 «Unde ego promerui tam celsum culmen honoris,
 » Ut Domini mater famulam dignetur adire?
 » Prolinus ut nostras tua vox pervenit ad aures,
 » Lætitiâ gestit puer intra viscera clausus.
 » Tu benedicta esto, benedictus sit quoque fructus,
 » Quem gestas utero; Proh! terque quaterque beata,
 » Credere quod Domini verbis tam digna fuisti!
 » Quæ Deus ipse tibi promisit, perficientur.
 Ergo domine.
 Tunc afflata Deo virgo sic incipit ore:
 «**MAGNIFICAT** Dominum, cui soli gloria summa,
 » Mens mea; gaudebit cor nostrum semper in illò,
 » Qui mea spes animæ, lux est, et origo salutis,
 » Respiciens humili famulam virtute jacentem,
 » Propterea fecit famam super æthera notam,
 » A cunctis populis vocitabor valde beata,
 » Omnipotens equidem fecit magna mecum, lupi,
 » Ejus in æternum sanctum et venerabile nomen.
 » Progeniesque piæ cunctæ videre timentes,
 » Iudomitâ dextrâ dispersit mente superbos;
 » Detrusit solio, meditantes alta, potentes,
 Omnesque perficias, lætæno ductus amore.

» Divitiis plenos subito dimisit inanes;
 » Omnibus atque bonis miseris cumulavit egenos.
 » Immemor haud fuerat gentis Miserator Hebrææ,
 » Subque suo excepit puerum tutamine Iacob,
 » Patribus ut nostris olim persæpe locutus,
 » Abrâmo et soboli promisit tempus in omne.»

Interea tempus partus felicis Elisæ
 Venerat, et puerum peperit, qui nomine dictus
 Auspicio cœli, muto scribente, Ioannes,
 Atque Zacharias, cui Virgo linguæ resolvit
 Vincula, prophetavit, divino Numine flatus.
 Ergo domum Virgò, donis celestibus aucta,
 Deserit; et propriam, Iesu comitante, tetendit.

Inspice quanta simul fiunt miracula; quippe
 Stricta Zachariæ solvuntur vincula linguæ;
 Utraque cœlesti repletur lumine mater;
 Exilit ex utero Præcursor sanctificatus.
 Omnia contingunt, ipsamet teste Maria,
 Auxilii causâ venit, quæ tempore partus.
 Talia, qui miseris succurrunt, præmia dantur.

Hiscæ sub exemplis imitaberis acta Mariæ;
 Carcere detentos si visis mente benigna,
 Si panem miseris, præbes solatia mæstis,
 Das veniam lapsis, ægroti vulnera sanas;
 Omneque perficias, fraterno ductus amore.

IOSEPH VOLENS DIMITTERE MARIAM.

Mazareth ut primum pervenit Regia proles,
 Quam semel instituit, vitam traducere tendit,
 Consueto residens thalamo, et penetralibus imis.
 Assiduis precibus supremum Numen adorat:
 Ipsa suis manibus telas vel pectine texit,
 Vel superimponens diversa in stamine fila,
 Proxima nativis depingit signa figuris.

Interea Ioseph, operosæ deditus arti,
 Pauperiem relevat, manibus fabrilis tractans.
 (Huccine devenit Regis prosapia David?)
 Creditur ipse tamen cunctis locupletior unus;
 Pignus habet secum, quo non pretiosius usquam:
 Conjugis augustæ totus dependet ab ore,
 Nil agit, excogitat, meditatur, quin prius ipsa
 Approbet, ambobus mens est, eademque voluntas.
 Attamen in terris nil non mutabile: sicut
 Equora jam tumidis agitantur fluctibus, inque
 Littora devolvunt magno stridore procellas;

Jamque silet pelagi murmur, spirantibus auris,
 Et nitidus fulget cælo Sol, nubila pulsans:
 Sic est vita hominis, dum mundi navigat æquor.
 Sæpe per immanes opus est decurrere cautes;
 Raró per undosi tranquilla silentia ponti.

Quoque magis superis est charior, hoc magis ipse
 Ærumnis premitur magnis, patiturque frequenter.

Et labor, et dolor ingens sunt patrimonia justis;
 Augetur meritum, cum crescit causa merendi.

Accipe, ni credas, quod Ioseph contigit olim,
 Tempore transacto, sensit turgescere claustum

Virginis, inque dies curvari pondere pressum.
 Fallor? ait, num me sensus decepit imago?

Sed quoties specto, toties ob lumina sistit
 Fæmina, quæ gestat tenerum intra viscera fætum.

Forsitàm, adjecit, vitiato ventre labore?
 Pallida sed nunquam, nunquam suspiria prompsit;

Vivaces oculi, roseus color, et vigor ingens:
 Talibus indicis quænam censebitur ægra?

*Numquid erit, de qua sacri dixerunt prophetæ,
 Quod paritura foret, post partum Virgo manendo,*

Promissum Patribus Messiam semine David?
 Tunc minimè eligerer sponsus, sociusque Mariæ.

Qui fieri posset peccator, labe notatus,

Virginis ut puræ consors sit dignus haberi?
 Et faber ignotus, nullis memoratus in oris,
 Ut pater Excelsi reputatus gentibus esset?
 Non equidem simili dignum me rebor honore.

Ergo nefas aliquod pura de Virgine credam?

Omnia crediderim; sed non peccasse Mariam.
 Testis ego vitæ, quam ducit criminis experts.
 Sola domi remanens, vivat consortia prava.
 Sive operæ manuum, seu sacris dedita libris.

Pertimet Ipsa Deum, veneratur nocte dieque,
 Corporis ac animæ pudor est illæsus ab ortu.

Justitiæ retinens, observantissima legum,
 Sæpius afflictis lacrymas detersit amaras,

Pauperibus tribuit, quantumvis indiga, panem;
 Omnia virtutum complevit munia solers.

Hæc mihi nota prius; notus quoque fætus in alvo;
 Fecimus et votum neutrius corpora tangi,

Utraque virginitas Omni sacrata Potenti.

En ego quid faciam! *num Patrum legibus utar?*

Ibit enim, vinculis manibus post terga, Maria
 Per mediam Solymam, dispersis crinibus, atque

Carnificum stipata manu, turbaque loquaci,
 Sibila percipiet passim, et petulantia verba?

Ibit, et in campo lapidum sub monte sepulta,

Probrosam generi maculam legabit inustam?
 Siccine decedit sancta et pulcherrima Virgo?
 Dicar ego silicis gestare in pectore corda,
 Dicar et immani nutritus lacte ferarum,
 Quas Atlas gelidus gignit, vel Caucasus horrens.

Aut eadem simul est mihi mors subeunda;
 Aut pedibus subter desursum terra dehiscens,
 Devoret ante, precor, quam Te traducere vellem.

Numquid præstiterit cautè dimittere sponsam?

Ergo relinquendi, queis sum dilectus, amici!
 Et domus illustris patrum, Judæque nepotes,
 Quodque magis fixum cordi est, urbs sacra Sionis?
 O Solymæ, ô Regum domus, et dilecta Jehova
 Limina! vos iterum nunquam fortasse videbo.
 Longius hinc abeam, Lybiæ deserta peragrans,
 Ostia seu relegens pinguis septemflua Nili,
 Sive rigescentes æterno frigore terras.

Quæ me cumque ferat, semper depungar eodem
 Crudeli stimulo, qui cor transfigit acerbè.

Cara mihi conjux, meliori conjuge digna,
 Dulcis spes animæ, mea lux, mea sola voluptas:
 Nec sine te possum, nec tecum vivere junctim.
 Jamque vale nostro, commixtum fletibus, ore
 Accipe supremum, miserum me! postea numquam!

Quid loqueris, Ioseph? quæ te vesania torquet?
 Si bona, cur linquis? sin prava, cur allicis Ipsam?
 Proh Deus omnipotens! precibus si flecteris ullis,
 En miserum servum, diris cruciatibus actum;
 Eripe me dubiis, atque his exolvito curis.

Antipodas recto lustrabat lumine Titan,
 Cum Ioseph curis defessos occupat artus
 Somnus, et in lecto decumbit semisopitus.

Ecce coruscanti resplendet luce cubile;
 Angelus apparet subito, qui talia profert:

- «Regia progenies; dubitas num sponsa fidelis?
 » En ego de Cœlis, quando hæc te cura remordet,
 » Missus ab Excelso, venio lenire dolorem.
 » Ne timeas, etenim pura est super astra Maria.
 » Quem gerit in utero fructum, de Flamine sancto
 » Provenit, intacta, immaculataque mansit,
 » Accipe consortem; depelle ex corde timorem.»

Dixerat: confestim disparet nuncius ales.

Excutitur somno: lætus, simul et tremebundus,
 Ingreditur tacitè sacrum penetrale Mariæ.

Et, genibus flexis, venerando Christiparentem:

- «Parce, rogo supplex, misero jam parce, petenti
 » Excessus veniam, nam me meus abstulit error.
 » Ancipiti dubio ductus, malesanus amore,

- » Linquere te volui; nunc autem pœnitet, eheu!
- » Surgito, mi Ioseph, inquit Jesseida Virgo,
- » Dedecet ancillâ Dominum genuflectere coram.
- » Tu mihi, tu potius debes ignoscere, sponse,
- » Quandoquidem pœnas pateris me propter acerbas.
- » Sum miserata tui; doluique, quod ipse dolebas.
- » Si mihi per Superos licuisset pandere tecta
- » Numinis arcana; hanc misisses pectore curam,
- » Solvere de dubiis poteram tantummodo verbo.
- » Attamen intererat secreta abscondere Regis,
- » Atque sacramentum teneor servare fidelis.
- » Neu tibi persuasum finem imposuisse laborum;
- » Magna tibi restant, mihi sunt majora ferenda;
- » Maxima portabit, quem sum paritura, Redemptor.
- » Macti animo simus, Ioseph, sic itur ad astra.
- Talibus effatis animus requiescit ejusdem,
- Omne, quod acciderit, patienter ferre parati.

Quicumque ad Superûm tendis felicia regna,
Rebus in adversis animo ne concide; quippe
Fert Deus auxilium, quibus est constantia firma.

MYSTERIUM NATIVITATIS D. N. J. C.

Dis duo transierant annorum millia, postquam
 Conditus Orbis erat: morituri verba prophetae
 Irrita non fuerunt; prædicto tempore namque
 Imperium Solymis transfert Deus orbis in urbem.
 Fascibus Augusti, qua extenditur undique, tellus,
 Subditur; armigeri claudentur limina Jani;
 Et cunctos populos summâ cum pace regebat.
 Jusserat, immodicæ tractus dulcedine famæ,
 Imperio fieri nullo discrimine censum,
 Jusserat et Præses Galileæ in parte Cyrinus
 Quemlibet adscribi populo de stirpe parentum.
 Pertulit ad aures Iosephi nuncia fama
 Cæsaris edictum; nec jussis stare recusat.
 Hoc opus, hic labor est, hæc summa angustia rerum.
 Virginis urgebat parituræ temporis ætas;
 Est via difficilis, rigidum, ac penetrabile frigus,
 Nempe decembrali contingens lumine metam,
 Sol minus elucet, minus æstu confovet agros.

Flumina consistunt brumali nexa pruina,
 Sub nive tecta latent, ingenti pondere pressa,
 Montibus in altis albescunt culmina longè,
 Arboribusque suâ nudatis fronde pependit
 Nix concreta gelu, puroque simillima vitro.
 Quocumque aspicias; aut nix, aut gramen adustum.
 Horridus est campus, nec dulcis cantat aëdon;
 Sed fera, terrificis complens ululatibus auras,
 Ore cruentato insidias præ tendit eunti.

Pectora discruciat Patriarchæ saucia cura.
 Non timet ipse suum caput objectare periclis;
 Coniuge pro cara timet, ipsiusque salute,
 His licet adversis objectus casibus, ire
 Nititur in Bethelém, Regis cunabula David.
 Non capit innumeras, quæ adventant undique, gentes
 Ambitus exigüi, celebri sed nomine Villa;
 Nec patet ulla domus peregrinis hospita tantis.
 Insomnes igitur tam longas ducere noctes
 Cogitur in stabulo, brutis comitata, Maria.
 Hæc eadem vates multò prædixerat ante.

Contigerant mediam labentia sydera metam,
 Cunctaque per placidum carpebant nocte soporem:
 Cum Patris æterni filius de Virgine casta,
 Factus homo, nasci voluit Deus, ac homo verus;

Et Genitrix virgo post partum pura remansit.

Nascitur in Bethelē; minimis ex urbibus una;

Nascitur in stabulo, præsepe est cuna tenelli;

Nascitur, ut pauper, penus ipsi deficit omne;

Nascitur abjectus, servi vestitus amictu,

Quis te, parve puer, quis te dignoscere possit?

Tune Deus, qui per *Fiat*, quod prodiit ore,

Ex nihilo subito cœlum terramque creasti?

Tune Deus, per quem Jordanis retro cucurrit,

Urbs Jericho cecidit, cementis eruta priscis,

Fulmine nutarunt Sinai fastigia montis?

Tune Deus, rerum Dominus, Regnator Olympi,

Qui ditas inopes, opulentos linqvis inanes,

Detrudis solio reges, humilesque reponis?

Curnam te miserum cerno, paleisque cubantem.

Fudentem lacrymas, enectum frigore pene?

Quis te, parve puer, quis te dignoscere possit?

Majestas occulta latet sub tegmine vili;

In terris hominem, sed Numen in Æthere nosco.

Lucifer in cœlis radiis vibrantibus exit,

Nuncius auroræ, resplendet lumine campus

Insolito; dulci resonant arbusta melodi,

Cætus et angelicus concentu personat hymnum

Gloria in excelsis: pastorum nescia turba,

Prodigium mirata novum, stupefacta remansit.
 Ire juvat Bethelem rerum cognoscere causas.
 Attonitos visu, subitus tremor occupat artus,
 Virginis ut filium spectant, præsepe jacentem,
 Confotum gremio matris, sænoque animantum.
 Pauperiem similem nusquam vidisse fatentur,

Sic erat abjectus, qui nubibus intonat altis;
 Perfusus lacrymis, retulit qui gaudia mundo;
 Inclusus stabulo, totus quem non capit Orbis;
 Præcinctus brutis, cui plusquam millia centum,
 Aligerùm summo famulantur vertice cœli.

Talia virtutis nobis exempla reliquit.
 Præsepe infantis cathedra est, nos vera docentis,
 Corrigit ex cathedrâ, quos auri devorat intus
 Dira fames, nummos per fasque nefasque parantes,
 Et miseros inopes magno cum sænore vexant.
 Queis domus obrizo fulget laquearibus auro,
 Mensaque magnifica, et variorum plena ciborum.
 Corrigit ex cathedrâ, quoscumque ambitio, luxus,
 Mollities agitat, vel inanis gloria mundi.
 Edocet ex cathedrâ vanum contemnere fastum,
 Spernere divitias, patienter ferre labores;
 Diligere alterutrum, quo nos dilexit amore,
 Denique, quæ docuit, fecit, fecitque libenter,

Non opus humanam fuerat sibi sumere formam; ni
 Humano generi ni vellet prodere normam;
 Tendat ut in cœlos, ejus vestigia sectans.

O amor! ô bonitas solius propria Iesu!
 Quod tibi pro tanto reddemus munere munus?
 Nil, nisi purus amor, fuerit pergratus amanti.
 Sicut amor simili persolvi debet amore;
 Sic dolor æquali correspondere dolori.
 Compatitur, patitur, gaudet, congauDET in unum,
 Quicumque alterius constans, et fidus amicus,
 Si te Iesus amat, redama; dolet Ipse? doleto,
 Reddere par paribus fas est, et quisque tenetur.

PURIFICATIONIS MYSTERIUM.

NDUE, Sacra Sion, nunc vestimenta salutis,
 En dominator adest, ejusdem visere templum.
 Legifer humanis se subdit legibus ultrò,
 Virgo parens ejus sequitur vestigia nati.
 Nullibi tam fausto sese jactare triumpho
 Lex potuit, nisi quando in templo victima duplex

Ejus in imperium se præstat sponte suapte.

Sordibus immundis quantumvis libera partus,

Purificanda venit præfixo tempore mater:

Et rerum Dominus, cui totus subditur orbis,

Servus ut infelix, redimendus, perstat ibidem.

Summa quidem virtus, summorum dignaque Regum!

Quid nunc, diva parens, opus est subjicere legi?

Quæve tibi purganda lues, purissima cum sis

Virgo Dei Genitrix, quæ humani seminis expers,

Nullum passa virum, genuisti Flamini aurâ,

Quem gremio natum portas, intacta pudore?

Quidve opus est filio se sisti limine templi,

Virginæe penitus qui obstructo carcere vulvæ,

Editus in lucem, (mirandum) non secus atque

Postea, sarchofagi non moto marmore, surget,

Ostia vel sacri penetrabit clausa cubilis?

Sanctior in Sanctis num sanctificabitur ultra?

Et redimendus erit, redimit qui cuncta Redemptor?

Non igitur filius, nec mater lege tenentur.

Insuper, alma parens, cui magno semper honori

Virginitas fuerit, reliquis permixta Sionis

Matribus, in templum nullo discrimine perges?

Gloria Christiparæ, qua præstas omnibus una,

Nulli nota prius, tenebris occulta latebit.

Tuque, puerque tuus, verus Deus, ac homo verus,
Ambo putabimini ex infecto semine nati.

Talia, qui mundi vesanos ambit honores,
Corde volutaret: cogitat magis alta Maria.

Legibus infantem subjectum viderat ante;
Non secus ipsa sibi demum factura videtur;

Amplaque magnifici percurrens atria templi,
Ingreditur supplex: Jam nunc, Malachia propheta,

Cernimus impletum, quod multis solibus ante
Tu fore dixisti, divino Numine flatus.

Pontificis munus, redimitus tempora vitta,
Longævus Simeon implet; venerabilis, almus,

Justitiæ cultor, virtutis præditus omnis.
Qui, simul ut puerum è maternis accipit ulnis,

Verticis à summo plantam pedis usque repente
Perlustrans oculis, figensque in singula mentem;

Obstupuit, tremuit, subito vox faucibus hæsit.
Tempore post pauco fertur sic ore locutus;

«Fallor?:: an est missus promissus Patribus olim?::»
Ipsè procul dubio; tacito nam pectora motu

Excitat Omnipotens; allatam sentio mentem.
O lux hebraicæ, spes et fidissima, gentis!

Contigit unde mihi cernendi gloria tanta,
Quem Patres nostri lacrymis, precibusque vocarunt?

Et video, et teneo, tremulisque amplector in ulnis.
 Nil superest reliqui; placida jam pace quiescam;
 Quandoquidem missus, populos qui illuminet omnes,
 Humani generis Salvator, gloria Jacob.

Inde matrem versus direxit verba Sacerdos;
 «Hic, ait, æternæ quamvis sit causa salutis;
 Attamen innumeris æternæ perditionis,
 Scilicet ipsius verbis qui credere nolint;
 Seu si crediderint, eadem servare recusent.
 Quem manibus teneo, mater purissima, natum,
 Hic erit affectus flagris, vibicibus atris,
 Probrosis verbis, atroci denique morte;
 Spiritus ipse tuus gladio pungetur eodem.»

Lumina cum palmis tollens ad sydera Virgo:
 «En, Pater Omnipotens, Te coram victima duplex,
 Quidquid sit placitum, fiat; natumque recepit,
 Poplitibus flexis, et figens labra labellis:
 «Te Pater Æternus, dixit, jam destinat aræ;
 Te sequar, ambo simul, mea lux, moriemur in illa.»

Dixit: et è templo, sponso comitante, recessit,
 Mortiferum gestans, transfixo pectore, vulnus;
 Multa super filio secum, cum conjuge multa
 Colloquio versans; iterumque, iterumque revolvit
 Tristia, fatidicus, quæ fecit, verba, Sacerdos.

Hæc memorans, puerum nunc strictis implicat ulnis,
 Oscula nunc fronti, nunc blandis libat ocellis,
 Oraque perfundit lacrymis, opressa dolore.
 Non tamen ideirco queritur; sed Numen adorat,
 Altaque supremi veneratur facta Parentis.

Hæc brevis istius summa est, carissime lector,
 Misterii: superest, ut tu pro parte virili,
 Virginis ad instar, mores componere velis.
 Do tibi consilia, et tu firma mente teneto.
 Sis licet ad summum provectus culmen honoris;
 Ne extollas animum, nec dedignabere legis
 Esse sub imperio: quò quæque est altior arbos,
 Altius in terram radices mittere tendit.
 Est humilis carus; pertæsus mente superbus.
 Dejicit ipse Deus, qui se exaltaverit ipsum;
 Elevat è contra dejectum pulvere terræ.
 Virginis exemplar maneat tibi mente repòstum,
 Quò magis ocellitur divinæ gloria matris;
 Hòc magis in templo celebratur Pressulis ore.

Dà mihi, sancta parens, motus cohibere superbos;
 Da mihi præceptis divinæ subdere legis.
 Et veluti filium, pro nobis sacrificandum,
 Ordinibus Patris conformis sponte dedisti;
 Sic ego sacrificem corpusque animamque per illum,

Tuque tuum natum, cujus pietatis es, ora,
Compos ut evadam, quod plus desidero, voti.

IESUS SOLIMIS AMISSUS, ET IN TEMPLO

INVENTUS.

TEMPUS erat, quo mente pia solemnia sacra
Paschatis Hebraicæ celebrat prosapia gentis.
Solis ad ocassum ex Ortu, Dan Bersabe adusque,
Quâque rigat terras citra Jordanis, et ultra;
E cunctis tribubus, facto velut agmine, gentes
Undique decurrunt Solymas per strata viarum.
Fæmina fæmineos turmatim, virque virorum
Quisque choros ducit: devoté turba canora
Davidicos dulci recitat modulamine psalmos;
Et nomen *Adonai* venerandum duplicat echo,
Ingeminant valles, reddunt montana Judææ.
Totus ubique sonat divinis laudibus æther.
Vix erat hospitibus capiendis urbs Solymorum
Apta, licet fuerit longis circumdata muris.

Huc quoque perveniunt, sacro spiramine ducti,
Virgo parens, conjux, et Iesus subditus illis.

Non opus est dicto, quanta pietate repletæ
 Tres animæ justæ celebrarint Pascha: peractis
 Ritibus, ad proprias statuunt se vertere sedes.
 Urbis in egressu dilectus utrique parenti,
 Multiplicis turbæ se miscens agmine, natus;
 Vel potius Cœli quia sic decreta ferebant;
 Substrahit ex oculis sese, vultuque parentum.
 Consuetum repetunt iter, ut prius, agmine sexus
 Diviso penitus (pueris licet esse in utroque:)
 Alter in alterius comitatu credidit esse.
 Agmine quisque suo tendens, fecere diei
 Sic iter unius, quando sub vespere sero
 Hospitii venere domus, quas ante solebant.
 Obstupuit Ioseph, stupuit dulcissima Virgo,
 Cernentes puerum neutrius cætibus isse.
 Anxius est animus, num sit detentus in Urbe,
 An comes agnatis, ut mos est, additus ipse
 Venerit, inque locis fuerit cunctatus eisdem.
 Quæritur incassum per diversoria cuncta.
 Ergo iterum Solymas redeundum protinus ipsis
 Interea stimulus, circum præcordia fixus,
 Pectora discruciat simul utriusque parentis.
 Nec cibus accipitur, nec dantur membra sopori,
 Hæret corde dolor, cuiâ mens pervigil extat.

Lucifer Arnonis vixdum superaverat alti
 Culmina, cum relevant è lecto corpora casti
 Consortes, rapiuntque viam perneciter ambo.
 Luce sub ambigüa quæcumque objecta videntur
 Persimiles oculis nati perfferre figuras.
 Illico conclamant: *Iesu*; sed protinus hæret
 Spiritus amborum, deceptus imagine ficta.
 Implentur clamore viæ, clamoribus àer,
 Impetitur querulis Cælum clamoribus usque.
 Nil, nisi, percussis auditur vocibus, echo.
 Denique perventum Solymas; ubicumque requirunt
 Per vicos, plateas, etiam per compita; nemo
 Vel visum memorat, vel notum dicit ab illo.

Sic biduo muros lustrarunt intus et extra,
 Nec carum filium restat spes ulla videndi.
 O puer infelix! exclamat, pectora palmis
 Percutiens Ioseph, lacrymarum flumine mersus;
 Tramite deflexo, nunc forsán devius erras
 Solus, et ignotus, victu, lectoque carendo.
 Quis mihi præcipites aquilæ det sumere pennas,
 Et cunctas subito terras ambire volatu?
 Te viso, vidissem, quod mihi carius unquam
 Esse potest nihil; amisso, jam vita superstes
 Pejor erit letho: vinclis exolvito, quæso,

Corporis hanc animam, tædet me lumine vitæ,
 Quandoquidem summis et vita, et lumine privor.
 Me tamen esse tui custodem, patris ad instar,
 Constituit Dominus, æquænam pro munere danda
 Commissi ratio filii, cum perditus absit?

Redde, precor, Iesu, redde in consortia nostri;
 Redde, precor, saltem gelidos dum spiritus artus
 Deserit; amplexus, feliciaque oscula jungens,
 Claude meos oculos, et tuta pace quiescam.

In mentem subeat te propter multa tulisse
 Et prius, et postquam materna exiveris alvo.

Te eripui è manibus Tetrarchæ sanguinolentis,
 Te per arenosum littus, per torrida regna
 Ægipti incolumem duxi, incolumemque reduxi.

Si merui quidquam de te bene tempore toto;
 Huc ades, ò puer, et nostrum miserere laborum.

Sin autem culpæ, quarum me pænitet, obstant,
 Quominus ad vestras oratio permeet aures;

Respice, mi Iesu, puram sine labe parentem,
 Ipsa dolore tui vitam traducit amaram.»

Hæc pater: at Genitrix imo sub corde dolorem
 Comprimit, et recolens quidquid Simeonis ab ore
 Audierat quondam, quæcumque adversa veretur.
 Pertimet, Agrippæ filius ne patris amore,

Ac odio in Iesum furioso percitus, ipsum
 Vel letho dederit, vel clausum carcere servet.
 Sic amor, et dolor, et nati tunc anxia cura
 Concresecunt pariter, cruciat privatio mentem.

Convenit inter eos puerum conquirere rursum,
 Decretum, quam quisque viam percurrere tentet,
 Terminus ambobus templum, signatur et hora.
 Ergo iter intentum peragunt, at quisque seorsim.
 Sollicitè nimium pergit sanctissima Virgo,
 Huc illuc volvens oculos, totumque pererrans,
 Perlustrat tacitè, si forsàn pignora cordis
 Cara sui videat, seu alter viderit usquam.
 Obvius est aliquis? confestim quærit ab illo:
 Vidistine, inquit, toto quem diligo corde,
 Præ filiis hominum forma, vultuque venustum?
 Dilectum filium:: miseram me! perditus errat.

Quis tuus est filius? die, ò pulcherrima matrum,
 Et tecum quæremus eum, quocumque moretur.

Candidus, electus multis è millibus, inquit;
 Sunt, veluti solis radiantia spicula, crines;
 Et dentes nivei, puro de marmore collum;
 Fulgentes oculi, duplex ut gemma coruscans;
 Albescit facies, roseo perfusa colore;
 In labiis ejus diffusa est gratia tota.

Quodque magis; senos cum bis compleverit annos,
Dogmate cœlesti doctos supereminet omnes.

«Nec visus similis, dixit, nec spero videndum.
Non homo, sed Deus, esset, vel simul esset utrumque:
Corporis ac animæ tot dotes, tamque præaltæ
Non sunt concessæ mortali sanguine ducto;
«Ast Genitrix talis talem meret edere natum.

Virgo valedixit, vultum suffusa rubore,
Pectore sed dolor, haud inventa prole, recrescit.
Jamque perexigüas Libani sol fecerat umbras,
Cum duo consortes (sic pactam) limina templi
Mærentes adeunt; (Deus est in rebus acerbis
Unica spes animæ) exoratum, venit uterque,
Interius penetrant, media in testudine templi
Respiciunt filium, Doctorumque agmine cinctum.
Ac veluti excussus somno, ludibria spernit,
Quæ nocte alliciunt vana dulcedine sensus;
Credere nolentes falsum sub imagine veri,
Paulisper dubitant, quoad ipsis omnia nota.
Sæpius intendunt dare circum brachia collo,
Sæpius absistunt, ne turbent verba diserta.
Namque puer coram legis Doctoribus extat,
Codicis hebræi pandens mysteria sacra.
Explicat hebdomades Danielis, Flamine moti,
Sive reproducit Jacob prænuucia verba,

Sive prophetarum volvens oracula, monstrat
 Venturum, venisse Deum sub paupere vesti,
 Magnifica pompa quem credunt esse futurum.
 Non aliter tenebræ noctis pulsantur opacæ,
 Cum nitido Phæbus perfundit lumine terras;
 Quam filius fabri, rupto velamine, rerum
 Abdita, doctrinæ perfusa luce, revelat.
 Et nisi durities cordis caligine mentem
 Obducat; certè Messiam noscere possent.

Temporis interea, compressa voce, parentes,
 Defixis oculis, arrectisque auribus adstant.
 Postea quam cœtus Doctorum cessit ab Æde,
 Dicere quis poterit peramantis júbila cordis?
 Dulcia mellifluo quot sunt data bassia nato!
 Quot teneri amplexus! quæ mixto gaudia fletu!
 Hæc sunt Smyrnæo, aut Andino digna relatu
 Carmine, nam tantum refugit mea musa laborem.
 Tum matrem memorant filio sic esse locutam:
 Quid nobis fecisti sic? O nate, dolentes,
 Tristis ego, tristisque pater quæсивimus ambo.
 Tum filius: quare me quærebatis? in illis,
 Quæ Patris æterni sunt propria, me decet esse.
 Suspensi dubitant, quæ sit sententia verbis.
 Præcipuè mater tacito hæc sub corde volutat;
 Et simul in patriam redeunt, Iesu comitante,

Qui licet humanis carus, Patrique supremo,
 Providus, et sapiens, et nutu cuncta gubernans;
 Subditus ipse suis patri, matrique remansit.

    Multa sub unius nobis meditanda reliquit
 Mysteriorum velo divini pagina textus.
 Perdere quippe Deum, nihil est, nisi perdere vitam,
 Nam veluti palmas sine viti vivere non quit;
 Sic sine principio nullus quit vivere vitæ.

Corporis est anima; ast animæ Deus est animator.
 Vivimus in Ipso cuncti, sumus, atque movemur,
 Quique Deum perdit, perdit simul omnia Secum,
 Divitias habeas, ridens fortuna secundet,
 Sint tibi quantumvis Cræsi patrimonia regis;
 Si Deus affuerit; fueris mendicior Iro:
 Repletur nihilo vacuum, quod gratia linquit.

Nil mirum, si tanta sollicitudine natum
 Quæsierit Ioseph pariter cum conjuge casta;
 Esset ut ex illis disjunctus corpore tantum.
 ¶ Quid si per culpas nostris à mentibus absit!
 Proh dolor! æterni claudentur limina regni.

    Quicumque amissum vultis conquirere Iesum,
 Quærite simpliciter, constanter, protinus Ipsum:
 Invenietis enim: promisit Spiritus almus.

Quærite, et invenietis.

VITÆ JESU, POSTQUAM IN TEMPLO FUIT

INVENTUS, BREVISSIMUM COMPENDIUM.

TRANSIGIT obscure ter senos circiter annos

Nazareth in villa vitam sine nomine Jesus;

Nunc opus exercet patris, fabrilia tractans;

Nunc sibi consimiles erudit dogmate legum;

Nunc etiam precibus, cunctis exempla daturus,

Supremum rogat Patrem, veneratur et Ipsam;

Et carnem macerat, sit quamvis criminis expers,

Nec minimam possit posthac admittere labem.

Sic igitur vivens, ter denos egerat annos,

Ac opus aggreditur ejusvis viribus impar:

Ni Deus humanam statuens assumere carnem,

In se susciperet mundum renovare vetustum.

Quis pravos hominum poterit describere mores?

Israel in partes sese divisit: et aras

Erexit, Solymas contra, Samaria discors.

Postea quam vates, veri prænuncius, ora

Compressit; falsi tunc surrexere prophætæ.

Hinc Pharisæorum, virtutis nomine, secta,
 Ficta sed hypocrisis, multos errore fefellit.
 Inde Saducæi perfricta fronte docebant
 Corporis ac animæ mortem simul esse ferendam,
 Præmia nec justis, nec pœnas sontibus esse.
 Alter in alterius partes, ut quemque ferebat
 Vel mentis ratio, vel cordis cæca cupido
 Se dedit: oblitus Judæus sacra parentum,
 Mosaicam legem totam sus deque revolvit.
 Doctrinam sequitur pravam corruptio morum.
 Quisque cupidinibus constrictas laxat habenas;
 Jus datur injusto, miscetur fasque nefasque.
 (Huccine chara Deo devenit natio sancta!)

Interea Jesus decretum Patris adimplens,
 Munus evangelicum Galileæ capit obire,
 Sol velut exorians umbras propulsat opacas,
 Vivifico pariter perfundens cuncta calore:
 Sic hominum mentes, errorum nube repulsa,
 Illustrat, pectusque adurit virtutis amore.
 Moribus antiquis alios opponere mores
 Præcipit; impuris, puram traducere vitam:
 Divitibus, largâ miseris succurrere dextrâ:
 Spernere divitias terræ præ munere cœli:
 Diligere alterutrum, quo nos modo diligit Ipse.
 Dogmata, quæ verbis docuit, miracula firmant.

Namque peragratis Judææ finibus, omnes
 Pertransit populos, bene de quocumque merendo.
 Defunctis tribuit vitam, cunctisque salutem.
 Ejus ope ex feretro pusillus morte revixit:
 Lazarus è tumulo surrexit quadriduanuus:
 Jussit; et è lecto surgit paralyticus æger,
 Dixit; et extemplo leprâ bis quinque medetur.
 Jussit; et arescit sine fructu marcida ficus,
 Dixit; et in vinum subito convertitur unda.
 Dæmonas obsseis persæpe coegit abire.
 Fimbria vestitus sanat solummodo tactu
 Sanguineum fluxum, patitur quem fæmina pridem.
 Permultos homines perpauca sustinet esca,
 Et superest escæ (mirandum) copia multa.
 Sedantur venti, tempestatesque residunt,
 Sub pedibusque suis consistunt æquoris undæ.
 Montis in excelso rutilanti corpore visus
 Discipulis coram divinam sumere formam.
 Plura quid attigerim? manifestant satque superque,
 Quæ retuli supra, Christi miracula verum
 His ita patratris, quisnam resistere possit
 Mirificis verbis, sacro quæ protulit ore?
 Quomodo descendens ex alto culmine torrens
 Præcipiti cursu raptim trahit omnia secum;
 Sic Patris æterni Filius dulcedine cunctos

Attrahit, et cuncti dependent ejus ab ore.

Plurima post Ipsum sequitur quocumque caterva,

Quam docet, ac nutrit pastu utriusque salutis.

Rumpitur invidia pharisæus mente superbus.

«Quid faciemus? ait: totus fluit undique ad illum

Judææ populus, seductus nomine falso.

Vah! filius fabri, Galileus origine, fiet

Æterni Filius, missus de vertice cœli?

Et Moysis leges venerandas, juraque patrum

Funditus evertet, tentans inducere mores

Dissimiles nostris, et vitæ imponere normam?

Dispereat citius seductor, morteque turpi

«Venturis dabitur sæclis ignobile nomen.

O cæcas hominum mentes, aversaque corda!

‡Siccine flammifero clauduntur lumina soli,

Ut neque perspiciant radiantis spicula veri;

Nec visum teneant, oculis dum sistitur ipsis?

Quod, pharisæe, nefas commisit Jesus adusque,

Ut neque credideris verbis, neque facta sequare?

Est humilis, sapiens, clemens, affabilis, atque

Legibus auscultans, observantissimus æqui,

Cæsaribus solvit, qua debet parte, tributum.

‡Ducitur hoc scelere? vitium virtute præibit?

Nulla movet mentis ratio, quem cordis avara

Excitat ambitio, et vindictæ dira cupido,

Quò magis extendit Christi miracula fama,
 Hòc magis excruciat pharisæos invida tabes.
 Concilio facto, nil non tentare relinquunt,
 Dummodo justus homo perversus plebe putetur.
 Nunc capere intendunt, quærentes mente dolosa,
 ¿An sint Cæsaribus tunc vectigalia danda?
 Nunc publicanorum dicunt accumbere mensæ;
 Nuuc etiam Sabathi festo curare dolentes.
 Virtutis specie implacabilis ira latescit.
 Quæritur ad lethum Jesus, comprehendere tendunt;
 Abditur Ipse tamen, quia nondum venerat hora.

MYSTERIA DOLOROSA.

Ingressus J. C. in Jerusalem.—Cœna
legalis, et Eucharistica.—Ablutio
pedum.

Proxima lux aderat, quâ missus Patre Redemptor,
Victima pro populo fieret, summusque Sacerdos.
Sed prius instituit, celebrandi Paschatis ergô,
Discipulos secum Solymas adducere: quare
Bethphage defferri cujusdam mandat asellum,
Quem superimpositus, penetrans in celsa Sionis
Mœnia, suscipitur solemnibus more triumphi.
Hebraici pueri vestes per strata viarum
Projiciunt, *Hosanna pium* Davide creato
Cantantes, ramosque ferunt florentis olivæ,
Nobilis aut palmæ, victoris simbola Regis.
Venerat quippe suis exemplar fratribus esse
Nil, nisi devicto vitiorum germine, posse

Pacis in hoc mundo, nedum pietatis haberi.
 ¶ Credere quis valeat, quem tot clamoribus ante
 Excepit populus, per eundem morte crudeli
 Postea damnandum, commisso crimine nullo?

Interea Scribæ meditantur, quomodocumque
 Testibus allatis, insontem perdere Jesum.
 Fit via muneribus, fas omne abrumpitur, atque
 Tansfuga discipulus tradit mercede Magistrum.
 Præsciuis Ipse tamen nihili tentamina pendit:
 Quintâ quippe die, postquam penetraverat Urbem,
 Legalem celebrat cœnam, comitante caterva
 Discipulorum ejus, quos inter proditor extat.
 Infelix Judas! quænam te possidet auri
 Dira fames? aut quæ cordis duritia tanta?
 ¶ Nil benefacta movent, æternæ verba salutis;
 Sed neque, quæ passim fecit, miracula cernis?
 Perfide: nonne vides, dum cœnas, esse Magistrum
 Intentis oculis te vultu, ac ore notantem
 Auctorem sceleris, scribarum castra secutum?
 Heu nimium felix! si numquam limen adisses
 Vitæ; namque, dedit qui vitam, morte minaris.
 Restat adhuc tempus, respisce, ac mente revolve
 Criminis atrocis Dominum miserescere posse,
 Si modo pæniteat, qui fecit, corde fideli.

Clama, ne cesses, veniam deposcito supplex,
Sanguine te redimet, quem nummis vendere tentas.

Demone possessus, bipatentes obstruit aures,
Nulla movet pietas, silicis præcordia gestat.

Consumptis epulis, et ritibus more peractis,
Protinus è mensa surgit Salvator, ut esset

Omnibus exemplar virtutis; namque remotis
Vestibus externis, præcinxit lintea lumbis;

Fudit aquam pelvi, atque pedes detergere cæpit
Ipsius famulis Dominus, Deus, atque Redemptor.

Non tulit hoc Petrus; confusus mente recusat
Officium servi Dominum præstare Magistrum.

«Tu, Deus Omnipotens, inquit, rerumque Creator,
Qui mare, qui cælum, qui terras Numine reple;

Tu mihi tam misero, tam vili semine nato,
Ut jaceam minimus, confusus pulvere, vermis;

Tu mihi:: parce, precor; noli me tangere, nedum
Squallentes mundare pedes: secede, Magister;

Sum peccator ego, nec tanto dignus honore,
Abjice, quæ vestis, despecti insignia servi.

Agmina ne pudeat cœlestia, plena rubore,
Auctorem vidisse suum sub imagine turpi.

«Et dicant gentes: numquid Deus Israel iste?
Hæc Petrus: at Dominus summâ gravitate reponit:

«Nulla mihi tecum pars esset postea, Petre:
 Si renuis mundare pedes, mandante Magistro.
 Quod facio, nescis modo, posthac scire licebit;
 Exemplum præbere volo, facialis ut omnes,
 Sicut Ego feci: manet hæc sententia mente.

Tum Petrus attonitus submissâ voce profatur:
 «Non modo terge pedes; sed terge manusque, caputque.

Est humilis Petrus; præstat virtute Magister,
 Quantum sol stellas radiis supereminet omnes.

Ablutis pedibus, Jesus consedit ibidem,
 Et panem retinens, benedixit; verbaque sacra
 Protulit, ac panis mutatur corpus in ejus.

Et pariter calicem benedicens, consecrat Ipse;
 Fit subito vinum sanguis de corpore verus.

Se manibus gestans, semet cibatur, atque cibatur;
 Et bibit, et bibitur, nullo discrimine cunctis

Se dedit; ingratum quin privet munere Judam.
 Præcipit, ut memores doni mirabilis omnes

Id quoque procurent faciendum pectore mundo.
 En tibi, quæ fuerit Christi suprema voluntas;

Cum moriturus abit, nullum pretiosius unquam
 Christicolis potuit largiri pignus amoris;

Qui se dat totum, nihil amplius addere quivit.
 O res digna quidem memorari tempus in omne!

Paschatis expletâ nocturno tempore cœnâ,
 Gratibus Æterno Patri de more solutis;
 Egreditur Solymis, sacrâ comitante catervâ:
 Jam venit illa sui tradendi corporis hora.

Oratio J. C. in horto.

xtat olivarum mons celsus solis ad ortum
 Jerusalem, positus cujus radicibus hortus
 Gethsemani fuerat, Dominus quo sæpe solebat,
 Bethphage procedens, secreto fundere vota.
 Venerat huc Jesus, cum nos caligine terras
 Obruit, atque suos præcepit longius esse
 Discipulos; tantum tres duxit proprius Ipsi,
 Quos vigilare jubet, dum Patrem mortis in hora
 Supplicat; ac animo dejectus, poscit ab eis
 Sustineant secum, angor enim circumdedit illum
 Persimilis letho, cujus tremor occupat artus.
 Indeque secedens parvâ sub rupe seorsim,
 Et genibus flexis, palmasque ad sydera tollens;

O pater Omnipotens, si possit, transeat à me
 Iste Calix, inquit, sin autem vestra voluntas
 Fiat: et extemplo gelidum per viscera frigus
 Currit, et insolito quatiuntur membra tremore.
 Non aliter trepidat, quam vento mollis arista
 Concita, seu jugulum submitbens victima sacris.
 Pallescit vultus, sudor fluit undique rivis:
 Sanguineæ manant ex toto corpore guttæ,
 Exanimemque facit diræ præsentia mortis.
 Bis semel, ac iterum sermonem protulit ipsum;
 Bis semel, ac iterum surdas Pater exhibet aures.

Quæ nova, mi Jesu, te nunc sententia vertit?
 Nonne voluntatem missus complere Parentis,
 Victima pro cunctis offerri spontè volebas?
 Temnere cum doceas alios pro nomine Christi
 Verbera, carnifices, infamem denique mortem;
 Ipsemet horribili trepidas formidine captus?
 Exemplum monitis, verbis contraria facta
 Crediderim certè, ni Tu immutabilis esses.
 Sed mihi jam videor rerum cognoscere causas:
 Sicut homo fragilis naturæ, *transeat*, inquit;
 Sicut Dei filius, nullo cunctamine, *Fiat*.
 Debita peccati persolvens, carnis amictum
 Induit, infirmæ patiens incommoda vitæ.

Spiritus est promptus; languens propensio carnis.

Hinc timor, hinc tremor, hinc est mentis saucia cura:

Dilacerant animam tunc trina negatio Petri,

Proditio Judæ, dispersio discipulorum,

Diruta Jerusalem Romæ victricibus armis.

Prævidet Ipse, suo calcato sanguine, multos

Affore, qui renuant divini corporis esse;

Permultos etiam, fidei qui lumen adepti,

Cordibus immundis ausint consumere Sanctum.

Ad pænas animi cruciatus corporis adde.

In mentem veniunt alapæ, ludibria, vepres,

Vincula, crux, clavi, crudelis prævia lethi.

Quôque dolor summum mensuræ repleat, omne

Provenit à notis fratribus, concivibus ejus,

Cum quibus evixit simul, et benefecerat illis.

Deliquium patitur mentis, dum cuncta revolvit,

Cogitur et cælos iterumque, iterumque precari.

Mittitur æthereis, animum qui roboret, oris

Angelus, et calicem præstò est haurire paratus.

Hæc, meditanda tibi, proponit Christus in horto.

Orat in extremis, submissa mente, seorsim,

Sæpius, et repetens: *Fiat divina voluntas;*

Discipulique sui vigiles extare jubentur.

Utque Redemptoris præclara exempla sequare,

Rebus in adversis animum deponere noli;
 Est Deus adjutor fortis, solùmque rogandus,
 Quem penes auxilium; citrà spes nulla salutis.
 David, ad interitum quæsitus Saulis arte,
 Effugit insidias, æternum Numen adorans.
 Adgemit in lecto Ezequias; carcere vinctus,
 Impius in superos exorat sæpe Manasses;
 Flectitur amborum precibus clementia cæli.
 Perfusi lacrymis, conspersi pulvere terræ,
 Vindicis amôrunt Ninivitæ Judicis iram.
 Sæpius orando summo de vertice montis,
 Devicit Moyses vario certamine gentes.
 Non quit Eliseus Jordanis sistere cursum,
 Ni tunicâ quatiens iteratis ictibus undam.
 In cœlos penetrat constans oratio justi,
 Si modo conformis divino fiat amori.
 Plus tibi quid liceat, quam tu quid poscere possis,
 Scit Deus; idcirco, *Fiat, dic, vestra voluntas.*
 Insuper oratum secessit Jesus in horto:
 Sic factis docuit, quod verbis fecerat antè.
 Terrenis etenim curis, et teste remoto,
 Advolat in cœlum citius mens conscia recti.
 Surgebat lecto intempestâ nocte propheta,
 Solus et ipse Deo contriti vulnera cordis

Detegit, abstergit lacrymis, veniamque precatur.
Denique discipulos vigilantes præcipit esse,
Occupet incautos ne forsán mortis in hora,
Insidias Satanas prætendens arte dolosa.

Quot mihi, mi *Jesu*, præbes exempla salutis!

Servus enim fieri voluisti, liber ut essem.

Tu reus, ut solvas, merui quas pendere, pænas;

Tristis, ut æternæ potiar dulcedine vitæ.

Hei mihi! deficio, subeunt cum talia menti

Munera, & qui potero dignas persolvere grates?

Quod mihi donasti cor, *Jesu*, suscipe totum.

Ó utinam mundum, sanctumque offerre valerem!

Santifica, munda, Tu, qui potes, alme Redemptor,

Pænitet, eheu! metmet; miserere dolentis,

Crimina, quæ admisi, tanti sunt causa doloris.

Parce, precor, vitamque meam, moresque deinde

In melius referam: manet hoc in mente repostum.

Cumque dies aderit, quâ morti proximus, auras

Languescens animus renuat spirare supremas,

Et sit in extremo colluctans mortis agone;

Ut pius es Dominus, miserum ne desere servum;

Protege sed contra fallaces dæmonis artes,

Integra sit mentis ratio, cor criminis expers.

Tumque Sacramentis justorum more receptis,

Te duce, cœlestes ascendet spiritus arces.

Tuque, Dei mater, filium deposcito pro me,
Irrita ne fiant, quæ supplex dirigo, vota.

J. C. comprehensio, Judæ proditio.==
Petri negatio.

Angelicis verbis Salvator corde timorem
Depellit; revocat vires, quæcumque paratus
Humani generis causâ tormenta subire.
Discipulos, placidâ laxantes membra quiete,
Excitat à somno: *confestim surgite*, dixit:
Tradere jam properat, qui me venundedit auro.
Vix ea fatus erat, cum personat undique circum
Horridus armorum strepitus, clamorque virorum.
Militibus mixtum pergit miserabile vulgus,
Fustibus instructum variis, comprehendere Jesum.
Ipse præit Judas, Domino qui brachia collo
Tendit, dixit *ave*, superaddens oscula falsa.
O cor marmoreum, mens vafra, et transfuga vilis!
Retia qui dudum tendebas, munere Christi

Unus apostolici factus collega senatus;
 Tu Dominum Cœli, bona de quo tanta tulisti,
 Immemor, ingratus, tam falso prodere es ausus?
 Quo pretio? narrare pudet! sex quinque monetis.
 Pessima mercatu ferè venit bestia pluris.
 Equando? cum summa ab eo benefacta recepit,
 Corpore post sumpto, divino sanguine potò,
 Et pedibus lotis, indignus quamlibet esset.
 Quomodo? amicitia sumens venerabile nomen,
 Et pacem simulans sub proditione dolosa.
 Et quibus ipse suum divendit sponte Magistrum?
 Hostibus indomitis, capiunt qui jam tribus annis
 Tingere sacrilegas ejusdem sanguine palmas;
 Qui, licet in terram, prolato nomine Jesu,
 Protinus inciderint, exurgunt more leonum,
 Atque manus, collumque ligant contextibus arctis.
 It tamen impavidus Salvator fronte serena
 Hostibus in mediis, pugnis, et fustibus ictus.
 Jamque Cedronis erant transgressi littora rivi,
 Insolitis complent Urbem clamoribus, atque
 Turmatim subeunt Annæ penetralia cuncti,
 Quæritur hîc Jesus de consuetudine vitæ,
 Discipulis ejus, doctrina: Non ego, dixit,
 In tenebris docui, publicè sed verba salutis

Emisi populo coram, temploque, foroque.

Vix ea protulerat, colapho cum cædit Iesum

Pontificis servus: Sic verbis verba reponis?

Si male respondi, tum Jesus: dicito causam;

Sin bene, quapropter colapho me percutis isto?

Ó famuli scelus atrox! Ó patientia Christi!

Tu Domini faciem, superi qua luce beantur,

Sacrilegâ sædas, nequam vernacule, dextra?

An nescis oculi jactu tantummodo Iesum

Tartareas undas subito te immergere posse?

Si Deus ignotus, notus tamen est homo justus,

Indignus, quem tu verbis vel lædere velles.

Nil contra Jesus; non irâ percitus ullâ;

Ast agno similis, tacito qui cæditur ore,

Mansuetus, patiens, constans simul, atque benignus,

Ad Caipham vinetus trahitur, stipante catervâ.

Regia Pontificis fit noctu scæna theatri.

Ludibrium eunctis factus Salvator ibidem,

Est oculis tectus, plenus sputis, et arundine cæsus;

Oprobrium est hominum, vilisque abjectio plebis,

Quomodo prædixit, spiratus Numine, David.

Quodque magis cruciat mentem, repletque dolore,

Illâ nocte, fuit repetita negatio Petri.

Non hominem novi: ter dixit firmiter ille;

Ter Domini diro transfigit vulnere pectus,
 Ignoras hominem, splendentem culmine Thabor
 Lumine cœlesti, à quo raptus mente, rogabas;
 Nos sumus hic bene, hic tria tabernacula fiant?
 Ignoras hominem, quem clarâ voce fateris
 Esse Dei Filium, sed *Tu Petrus*: Ille reponit,
 Et super hanc petram mea nunc Ecclesia surget?
 Ignoras hominem, cui non multo ante locutus,
 Ut fugerent omnes, te solum non fugiturum?
 Cum reliquis pariter quare non terga dedisti;
 Quandoquidem Dominus cunctis permisit abire?
 Tuque tuis, amens, confidens viribus, audes,
 Præmonitus Domino, caput objectare periclis?
 Heu miser! excordem te nunc muliercula fecit,
 Terrebant quem nulla prius discrimina vitæ.

Interea resonat galli vox ejus in aures,
 Et subito veniunt in mentem verba Magistri,
 Conscia quæ sceleris, stimulis vexatur acerbis.
 Pœnituit, liquitque domum, deflevit amarè,
 Et lacrymis maculam, quo vixit tempore, lavit.

Hæc igitur debes meditari nocte, dieque:
 Si cedri Libani sternuntur flamine molli,
 Perferet effrenos aquilonis fistula flatus?
 Heu! ne præsumas propriis discrimen adire

Viribus, (imbelles peccatum fecit easdem)
 Sed Domino fidens, ejus spiramine ductus,
 Omnia, quæ subeant, vel magna, obstacula vinctes.
 Quem Petrus renegat, servâ præsentè, Magistrum,
 Principibus coram, multis et millibus, ipsum
 Postea constanti, indeffessâ voce faletur;
 Vincula, carnifices, nec verba minantia terrent;
 Et tandem moritur pro Christi nomine lætus,
 ¿Cur prius imbellis, mox autem fortior adstat?
 Postea nimirum descendit Spiritus almus,
 Cui validas fudit circum præcordia vires.

Jesus capitis damnatus; Pilato sistitur, verberibus afficitur.

enerat ille dies, quo nullus tristior alter
 Nec prius extiterat, nec post numerabitur unquam.
 Dispulerat vixdum tenebras aurora coruscaans,
 Concilio facto, Scribæ simul et Pharisæi
 Unanimi sensu Jesum sine jure decrêrunt
 Damnamdum capitis; sed cum sententia forte

Irrita Pilati sine jussu Præsidiis esset;
 Armorum strepitus inter, plebisque tumultum
 Devinctus trahitur Salvator Præside coram.
 Hic etiam falsis adductis testibus, illum
 Insimulant, Judæ quod tentet scepra tenere,
 Atque Dei Filius dicatur, nomine ficto;
 Quod plebem doceat contraria dogmata legi,
 Cæsaribus minimè posthac solvenda tributa;
 Denique quod sanctum vellet prosternere templum,
 Et tribus auderet post ædificare diebus.
 Ut Galilæus erat, misit Pilatus ad aulam
 Agrippæ, Solymis qui tunc ob Pascha manebat.
 Plurima Tethrarches sollerter quærit ab eo.
 Conticuit Jesus; contempsit inania verba;
 Ac veluti demens, tunicâ circumdatus albâ;
 Rursus ad ejusdem Pilati ducitur aulam.
 Hæret in ambiguo sententia Judicis: unde
 Quid faciat, fugiatve, timet discrimine tanto.
 Arguit interius Christi justissima causa;
 Concitat exterius populi discordia sæva.
 Nunc timet offensi romani Cæsaris iram;
 Somnia nunc terrent per noctem à conjuge visa.
 Cogitat ille modum, quo Jesum morte crudeli
 Eripiat, reputans Judæi posse furorem

Frangere, verberibus dum sit tantummodo tortus.
 Nec mora: lictores adsunt, utcumque parati.
 Vultus erat torvus, cæco distenta furore
 Brachia, nodosis manus est accincta flagellis.
 Est minus horribilis furiarum turba sororum.
 É contra Jesus persistit fronte serena,
 Demissis oculis semper, vultuque modesto.
 Vestibus exuitur, magna spectante caterva,
 Permanet ac nudus, qui vestit cuncta, Creator.
 Totius columen mundi vinxère columnæ,
 Quæque manus miseros exolvit carcere vinctos.
 Nexibus implicitis constringunt vincula dira.
 His ita dispositis, tortores corde ferino
 Incipiunt alacres flagris discerpere corpus,
 Et lacerant artus, quo possunt robore, cunctos.
 Deficiunt vires; rabies acquirit easdem.
 Altera si cedit, succedit denuo turba
 Altera lictorum, stragem renovare parata.
 Non tantum nubes disrupta ex æthere mittit
 Grandinis, æstivo tonuit cum tempore; quantum
 Flagrorum repetunt ictus in corpore Christi.
 Vulnera ne numeres; locus est in tergo nullus
 Vulneribus tantis; ex cunctis unïca plaga:
 E venis saliant, dissecto tergo, rivi;

Totaque inundatur, perfuso sanguine, terra,
 Quin etiam recidunt carnis, permixta cruore,
 Frustula; fit tectum Pilati carnificina.

Interea Jesus gemitus non edidit ullos,
 Flagra neque elusit, tantisper terga declinans;
 Justitiæ causam, nec legum jura reclamat,
 Nec petit auxilium, nullus miserebitur illi;
 Sed tacitè patiens, summi decreta Parentis
 Exequitur supplex, ut mortem morte repellat.
 Et moriturus erat, pietas ni ficta decrêssset,
 Hostibus ut placeat, plus dira morte perire.

Barbara sævities, nusquam spectata locorum!
 A filiis pater, atque à servis vapulat ipse
 Terrarum Dominus; naturæ vertitur ordo.
 Debita persolvit mortalia creditor idem,
 Est reus exitii, Judex qui debuit esse.
 Quæ tulit ipse suo Salvator verbera tergo,
 Hæc eadem tolerat pro nostris vulnera noxis.
 Sic, quondam cecinit, perfusus lumine, Psaltes:
Terga super mea peccatores ædificârunt.
 Hæc super antiqui gravitat transgressio patris,
 Peccatum Judæ, ac omnis lascivia carnis,
 Et furtum, et cædes, lucrum, blasphemia, cultus
 Præstitus idolis, despecto Numine vero.

Quot sunt, et fuerunt, et erunt peccamina mundi,
 Tot super imposuit dorso Salvator eodem:
Cunctorum portavit onus, testante Propheta.

O miseros homines, ingrato semine natos!
 Cernitis innocuum pro vestris solvere culpis,
 Et siccis oculis scænam spectatis acerbam?
 Cor ni adamantæum, ni pectus chalibis instar
 Gesserit; æquisnam lacrymas cohibere valebit?
 Effluat ex oculis imber; cum corpore Christi
 Sanguinis emanat torrens pro crimine nostro.
 Irradiet nostras Lumen de Lumine mentes,
 Igneque comburat cœlesti pectora dura,
 Ut dolor intensus veri sit germen amoris.
 Quòque magis Jesum, peccando, offendimus omnes;
 Hòc magis, orando cum fletu, semper amemus.

Tuque, Parens Virgo, cujus de ventre Redemptor,
 Quam video, sumpsit, laceratam verberare, carnem;
 Quæ Filium, Patri mactandum, sponte dedisti;
 Inter utrumque tuum, Mediatrix, pone juvamen,
 Abluat ut nostras pretioso sanguine culpas;
 Ac ubi abundavit delictum, prorsus abundet
 Gratia cœlestis, quæ nos perducatur in astra.

AMEN.

Jesus spinis coronatus.

Naxima res agitur: Proh detestabile crimen!
 Cogitur in scœnam Jesus prodire theatri.
 Rex, regum dominus, rerumque æterna potestas,
 Irrisus populis; objectum dramatis hujus.
 Huc spectator ades, tua refert, Christi fidelis;
 Aspice, quæ tulerit te propter Virgine natus.
 Innumeris postquam fuerat cruciatibus actus,
 Purpureâ tunicâ vestitur regis ad instar;
 In manibus fragilis pro sceptro stabat arundo,
 Et caput incingit vepribus conserta corona,
 Cujus acuminibus cerebrum depungitur, atque
 Totus inundatur, perfusus sanguine, vultus.
 En vir Isaiæ: vir circumquaque dolorum
 Plenus, et egregiæ spoliatus imagine formæ.
 Non decor est illi, qualis prius esse solebat.
 Præ filiis hominum speciosus; sordidus extat
 Præ filiis hominum: nullus dignoscere possit,

Virginis an filius, num servus criminis auctor;
Absimilem prorsus sibimet fecere dolores.

Interea plebes, irridens, sibila fundit,
Explodit manibus, caput emovet, exerit ore
Mordaces linguas, et tollit in astra cachinos.

Poplite nunc flexo, Regem, illudendo, salutat;
Nunc caput infami perlingit arundine sacrum;

Conspuit in faciem, divinas vellicat aures,

Et nihil intentum, nihil est omnino relictum,

Quominus aut animam, vel corpus læderet ejus.

Talia quis vidit cunctis spectacula terris?

O plebs ingrata, atque insano ducta furore!

Laudibus in cœlum tollebas usque Magistrum,

Nunc reprimis, quasi sceleratior omnibus esset?

Nequicquam Pilatus agit, ne morte inhonesta

Justus homo pereat: quò plus sedare tetendit

Judæi rabiem, plus sævam concitat iram.

Ac veluti saliens per rupes tempore verno,

Præcipiti cursu descendit flumen ab alto

Culmine, quod teneant objecta repagula nulla;

Quin potius crescit, viresque acquirit eundo:

Sic etiam plebes, clamoribus excita magnis,

Quò magis intendit Judex absolvere Jesum,

Hòc magis exclamat damnandum morte cruenta;

Et populi rabiem, plusquam lenivit, adauxit.
 Unica spes restat: Si forsàn flectitur ira,
 Dum cernunt animam medio in discrimine mortis,
 Vulneribusque suis emanans sanguine corpus.
 Nec mora: perducens atrii in sublimia magni,
 Collocat, à cunctis spectandum gentibus, Illum.
Ecce homo: clamavit, quem vos optatis obire:
 Falleris, ò Præses, Judæi occidere Jesum
 Prætendunt avidè cuncti; hic tamen est neque Jesus;
 Sed neque, quæ fertur, Scripturà teste, figura.
 Consule, cœlesti inspiratos lumine, vates.
 Alter, *uti vernans flos in convallibus ortus*;
 Alter, *in humanis nullus formosior*, inquit:
 Magnificis omnes describunt signa figuris.
 Ast quem tu populo sistis, Pilate, videndum,
 Oprobrium est hominum, vilisque abjectio plebis.
 Sanguine sunt oculi madefacti, sanguine vultus,
 Sanguine conspersus summo de vertice ad imum.
 Eja, age: retrahito: non hic, quem dicis, Iesus:
 Proh dolor! Ipse tamen; quamvis tormenta decorem
 Corpore depulerint, nec virtus adsit eidem.
Ecce Deus; pariter debebas dicere, Judex,
 Qui populum Israel oppressore ex hoste redemit,
 Transtulit ac illum sicco pede per mare rubrum,

Indixit leges, escam dedit, agmina duxit,
Hostibus avulsis, in terram lacte fluentem
Intulit, indigenas patriâ regione propulsans.

Ecce homo, quem dudum vidistis lumina cœcis,
Auditum surdis, reddentem cuique salutem.

Ecce Redemptorem, quem prædixere prophetæ,
Promissum Patribus vestris, precibusque vocatum.

Ecce Creatorem:: Sed quid nunc mente revolvo,
Quæ poterat Judex Judæis verba profari?

Inscius ille quidem, nec Jesus cognitus illi;
Attamen insontem quantumvis voce declarat,

Cum populus clamat: *Crucis in ligno moriatur*;
Justitiæ leges fragilis vecordia rupit,

Inque Redemptorem mortis sententia fertur.

Talia dum fiunt sceleratâ Præsidis aulâ,
Contegit ora manu cœlestis turba rubescens.

Et te non pudeat, tanti cum causa fuisses
ludibrii, risus, despectus, atque doloris?

Heu miser! observa, patientis, vulnera Jesu
Esse vibrata tuâ, peccantis, spicula dextrâ.

Tu caput innumeris circumdas sentibus alnum,
Gloria cum mundi te solum ducit inanis,

Illudis Regem, si flexo poplite coram,
Interius dictis ejus parere recusas.

Conspuis in faciem, cum fædis cæca libido
 Pellit imaginibus castum de mente pudorem.
 Omnia, quæ patitur, patitur mortalis amore.
 Pæniteat demum dominum offendisse supremum,
 Ut dolor ex animo, domini compenset amorem.

Quæque tua est pietas erga nos, optima mater,
 Virgo Dei Genitrix, servorum suscipe vota,
 Illaque elementer Nato auscultanda procura.
 Per lacrymas ergo, quas, compatiendo, fudisti,
 Cum caput ipsius vidisti, vepribus ictum:
 Oro te et obtestor, nostri miserere, benigna,
 Atque tuum nobis iratum sæpe precare
 Dilectum Filium, quò justam temperet iram,
 Ac in amicitiam nos ejus gratia reddat.

AMEN.

Jesus bajulans crucem.

Tertia transibat Judeis hora diei,
 Golgotha cum Christus cœpit contendere versus.
 Viribus exhaustus, præ multo sanguine fuso,
 Jejunos, languens, insomnis, corpore lassus,
 Enormis portare crucis compellitur ingens
 Pondus, uti infamis damnatus furcifer orco.
 En Abrahæ Filius, gestans, ut victima, lignum,
 Quo super ipse fuit per patrem sacrificandus.
 Stat circum conserta manus, vibrantibus armis,
 Turbaque per calles dispersa, et ubique parata
 Lædere vel verbis, vel factis Virgine natum.
 Nuncius it præco, proclamans voce canora,
 Crimina, quæ falsò imposuit plebs perfida Jesu.
 Hæc inter, clamorque virùm, clangorque tubarum
 Personat: horribilis dominatur terror ubique.
 Pectore sed prono, nudo pede, et ore silenti,
 Passibus haud æquis Crucifer pergebat, anhelans,
 Pondere sub tanto curvatus, sæpe labascens;

Et tremefacta cadunt, defesso poplite, membra.
 Tunc risus populi, tunc execrantia verba;
 Pellitur, impetitur pugnīs, pedibusque vicissim.
 O cæcas hominum mentes, et ferrea corda!
 Sit sceleratus homo: idcirco vexabitur ultra,
 Quam quod inhumani sententia Judicis inquit?
 Nulla sed immani restat clementia plebi,
 Cum malesana suam perturbat lingua quietem,
 Insciaque abripitur, furioso tracta tumultu.
 Viribus, ut potuit, revocatis, surgere tentat
 Christus, et insequitur, quod iter restat faciendum.

Est via, quæ ducit transverso tramite ad illam,
 Quâ Dominus pergit, magnâ sub mole gravatus.
 Hâc igitur tendens, summo confecta dolore,
 Obvia fit mater: Verbis quis promere possit,
 Qui fuerint animi sensus natiq̄e matrisque?
 Vox utriusque suis confestim faucibus hæsit,
 Indicium præbent patientis lumina cordis.
 Mox ubi compressus mentis dolor ore silenti,
 Perfuso lacrimis vultu, sic Virgo profatur:
 »O decus æternum, mea lux, dulcissime nate:
 »Cur te adeo informem exiguo tam tempore cerno?
 »Confixum spinis! constricto fune ligatum!
 »Squallentem barbam! concretos sanguine crines!

- » Atque crucis pondus scapulis immane gerentem!
 » Hei mihi! quo possum modo te distinguere ab illo?
 » Maxima totius qui admisit crimina mundi?...

Ille sed infirmo rumpens è pectore vocem:

- « Heu fuge, mater, ait, teque his defende periculis,
 » Victima ne duplex mactetur tempore eodem,
 » Sydera nunc cœli tempestas obruit atra,
 » Clara dies aderit, quâ Sol et Luna patebunt,
 » Et matrem et genitum splendor circumdabit idem,
 » Me decet æterni decreta explere Parentis,
 » Nunc moriturus eo pro humanæ gentis amore...

Tum Genitrix: humanus amor te cogit obire?

- « Me tuus, ac hominum; pariter moriamur uterque.
 » I, sequar; et tecum calicem potabo doloris,
 » Tecum figar ego, tecum quæcumque subibo.
 Dixerat, atque sui sequitur vestigia nati.

Urbis ad egressum muliebris turba manebat,
 Quæ lacrymas fundens, Jesu miserescitur ultro,
 Et quibus alloquitur venturi præsciis ævi:

- « Jerusalem filiæ, ne me super edite fletus,
 » Vos super, et filios potius plorate futuros.
 » Tempus enim veniet, quando, fera bella videntes,
 » Mutuo dicatis, lumen vitamque perosæ:
 » Elidant utinam caput hoc sub vertice colles,

»Et, quæ non pariunt, felices esse putetis.

    Jamque perexiguum tentans conscendere clivum;

In terram cecidit, nec prorsus tendere quivit.

Rure domum veniens, Simon, Cyrene profectus,

Occurrit turbæ: statim conducitur, atque

Cum Domino pariter lignum portare jubetur,

Summa donec fessi venerunt culmina montis.

Non pietatis opus; sed mentis prava voluntas.

Hæc erat, et Jesum patiendo, ducere vitam,

Quam, moriendo, modum tormentis ponere malunt,

Morteque servorum Dominum damnare supremum.

    Talia perpressus, dum pergît Christus in altum

Supplicii montem, nobis exempla relinquens,

Si volumus summum virtutis culmen adire,

Per sua nos etiam vestigia tendere gressum.

Discipulis dixit: qui post me exoptat abire,

Ipse crucem tollat, sub eisdem passibus hærens.

Perlege, quod docuit verbis, factisque Magister.

Tolle crucem Domini, Domini qui jura recusas,

Atque Creatori præfers quodcumque creatum.

Indulges genio, traherisque cupidine sensus.

Tolle crucem Domini, qui per discrimina mundi

Ardua procuras montis superare Sionis.

Nulla datur merces, ni summo parta labore.

Qui stat, ne cadat; ut surgat quantocyus ille,
 Qui cecidit: cunctis onus hoc portare licebit.

Propositum firma, Virgo sanctissima, nostrum,
 Et deprecare tuum, præut est clementia, natum,
 Ut, quos ille tulit, lignum gestando, labores,
 Nos quoque propter eum faciat perferre libenter.
 Sic Deus æternæ concedat præmia vitæ.

AMEN.

Jesus Crucifixus.

Jam superimpositus nodoso stipite Christus
 Hæret, et incipiunt, tortores carnificinam.
 Brachia distendunt, manibus pedibusque trabali
 Trajectis clavo, crucis arbor rursus in altum
 Tollitur, et præceps immenso pondere tracta,
 Decidit in fossam; rumpuntur denuo venæ,
 Vulnera vulneribus crescunt, dolor atque dolore.
 Nulla datur requies, locus est in corpore nullus
 Expers martyrii, dolor omnes afficit artus.

Pendulus in ligno perstat ter circiter horas,
 Victima et Antistes, medius simul inter utrosque
 Ac Patrem, ac homines, terram simul inter et astra.

Interea Patrem mortis pro auctoribus orat:
 Concedit veniam latroni, æternaque regna;
 Discipulo matrem; matri commendat eundem;
 Conqueritur Patri, quod sit desertus ab illo:
 Indicat ardorem, *Silio* cum dixit, anhelum,
 Ut genus humanum redimatur sanguine fuso:
 Omnia complentur veterum præsentia vatum.
 Lex antiqua ruit, cessant libamina cuncta,
 Victima pro cunctis dumtaxat sufficit una.
Hoc opus Excelsi perfectum, denique dixit.
 Jamque super vultum mortis circumvolat umbra,
 Lumina clauduntur; turgescit pectus anhelans,
 Livida vertuntur labra, osque patescit hiulcum,
 Frigidus et sudor pallentes occupat artus;
 Cum trahit insolito vocem cum robore, clamans:
Hanc animam commendo tibi, Pater, accipe clemens.
 Solis ad occasum faciem tunc valde declinans,
 Occubuit subito, ac optatâ pace quievit.
 Illico sub pedibus tellus concussa fatiscens,
 Evocat ad superos jampridem morte sepultos,
 Sol et luna suos, summum testata dolorem,

Occulant radios; terras nox contegit atra,
Cunctaque tristantur supremo in funere Christi.

Solus homo infelix, adamanti durior ipso,
Nec Dominum novit, nec detestabile crimen;
Sed potius diris miscet convicia factis,
Ausus et insontis sanctum temerare cadaver,
Atque latus mucrone suo transfigere dextrum.
Quid facis, ò miles? quem contra dirigis hastam?
Est leo; sed stratus; bellorum dux; sed inermis;
Omnipotens Dominus; sed servi morte peremptus.
Corpora magnanimo satis est prostrâsse leoni,
Hosteque devicto, victor quoque projecit arma.
In filium certè dirèxti spicula; verum
Cuspide conversa, contorquent viscera matris.

Infelix mater! magna est contritio cordis.
Dicere quis valeat, nedum comprehendere mente,
Quot mala pertulerit, dum stabat proxima nato?
Stabat, uti ropes, undis quassata marinis,
Quam super adveniunt sinuosi vorticis ictus;
Ast immota manet, mediis vel fluctibus hærens.
Stabat, ut Antistes, crucis arâ pignus amoris
Sacrificans Patri, cui se simul ipsa dicabat.
Stabat, uti mater, summo consumpta dolore,
Attollens oculos, et cernens corpus inane;

Ó mihi, dicebat, vitâ dilectior ipsâ!
 ¿Quæ manus immeritum laceravit barbara corpus?
 ¿Quodve genus sceleris pastrasti, ut tanta subires
 Pænarum genera, ac infami morte perires?
 ¿Num quia cœlesti plenus virtute dedisti
 Auditum surdis, mutis os, lumina cœcis?
 ¿Num quia, sub tenebris viventi, luce præisti,
 Monstrastique viam, quæ fert ad rēgna salutis?
 ¿Siccine pro meritis redduntur præmia tantis?
 Perfida Jerusalem! quantum dissentis ab ipsa
 Bethlemicâ villâ, quâ vitæ limen adivit!
 Natus ibi filius dulci modulamine cantus;
 Hic moritur verô probris satur et maledictis.
 Obtulerant inibi, venerantes, munera reges;
 Hic crucis horrendæ truncum, tormentaue dira.
 Nunc venit in mentem memorandæ Nazareth urbis.
 Inde fuit nostræ olim majestatis origo;
 Indeque procedit nunc nostri angustia cordis.
 ¿Quô tua, cœlestis, cesserunt, Angele, verba?
Es benedicta, mihi dixisti, ex omnibus una.
 Præ cunctis miseram me certe nunc reputares.
Est Dominus tecum. Verum! sed triste cadaver!
 Stipite confixum, summâque ex arbore pendens.
 Ó Crux sublimis! paulisper brachia flecte,

Et caput inclinans, botrum mihi reddito Cypri.
 Redde, quod est proprium, quod pleno jure reposco.
 Dà mihi, quem genui puro de sanguine, natum.
 Óh! tantum liceat dare circum brachia collo,
 Oscula libare, et corpus mandare sepulcro!

Interea occiduas jam sol invaserat oras,
 Umbraque calvarum montis fastigia celat.
 Quid demum faciet? corpus descendere nullus
 È sociis poterat, manet alto stipite pendens.
 Est animo fixum quam longam ducere noctem,
 Respha velut fecit, filiorum corpora servans.
 Et Patrem lacrymis summum, precibusque fatigat,
 Mittere dignetur, sacrum sepelire cadaver.
 Ecce duo veniunt homines, qui stipite tetrum
 Descendunt corpus, convolvunt sindone munda,
 Et myrrà condita, novo dant membra sepulchro.

Sicque salutis opus perfecit morte Redemptor.
 In cruce suspensus culpæ chiographa rupit;
 Vincula perfregit, queis nos constrinxerat hostis,
 Omnia criminibus persolvit debita nostris,
 Aeternoque Patri peccantes conciliavit:
 Denique victor adest, quia mortem morte peremit.
Ó magnum pietatis opus! mors mortua tunc est,
Quando vita fuit crudeli mortua ligno.

Inspice, Christicola, atque intentâ mente reflecte:
Si innumeras animas pro Christo reddere posses,
Ne satis ex æquo fieri pro munere crede.
Attamen Ipse suos pro magnis parva reposit.
Sacrificare jubet solùm tentamina carnis,
Illicitos animi motus, corpusque rebelle.
Quî fieri possit? docuit nos ipse Magister,
Ardua dum superat per tot discrimina montis.
Est via difficilis; sed Christus allevat illam,
Auxilium præbens, qui se pro parte virili
Ejus in obsequium præstat, compulsus amore.
Gratia cœlestis quæcumque obstacula vincit;
Tum leve fit legis verbum, tum sarcina dulcis.
Tu quoque favebis, Mater carissima nostra;
(Hoc moriens Jesus legavit pignus amoris;)
Et miseros filios, lacrymarum valle gementes,
Auxilio defende tuo, natumque precare,
Ut noxis mundos paradisi ducat ad arces.

AMEN.

MYSTERIA GLORIOSA.

Jesu-Christi descensus ad Inferos; et Resurrectio.

Interea veteris Patriarchæ legis, in imis
Carceribus clausi, voces ad sydera tollunt:
Ecquando, Deus, emittes ex urbe Sionis
Promissum nobis Messiam, ut vincula solvat?
Ecce recluduntur, divulso cardine, limbi
Horrisonæ portæ; resplendet lumine Christi
Descendens anima; et justorum turba patescit.
Hic erat Abrâmus, Jobus, patriarcha Noemus,
Issac, et filius, radix, tribuumque creator,
Atque Joannes, ejus adhuc novus incola terræ;
Quotque fidem Christi venturi, spemque tenentes,
Innocuam degerunt mundi ab origine vitam.
Quos inter medius residet Rex, atque propheta.

Ó psaltes pius, et venturi præscius ævi:
 Ne cane jam: *Cervus veluti desiderat undas;* (1)
 Sed; *Benedixisti, quam terram semper amasti,* (2)
Duraque captivi rupisti vincula Jacob.

Ecce Redemptorem, de quo es multo ante locutus:
Carcere deducet magno cum robore vinctos. (3)

Ecce Triumphator, quem vates nunciat alter:
Mors Ego mortis ero; morsus tuus, infima tellus. (4)

Circunstat Dominum justorum turba fidelis,
 Pronaque supremum reverenter Numen adorat.
 Sis benedictus, ait, mundi Sator, atque Redemptor,
 Qui populum Israel eripuisti ex ore luporum;
 Lætitiâque suam lacrymis testantur obortis,
 Ore salutantes, quem votis ante vocârunt.

Ast portæ vigiles, magno terrore repleti,
 Quis, subito dicunt, erit is tam fortis, et audax,
 Qui loca, viventi præclusa, invadere tentat?
 Si Deus est Cœli quare loca visitat ima?
 Sin homo; quare vivens animarum limen adivit?

(1) Ps. 41.

(2) Ps. 84.

(3) Ps. 67, v. 7.

(4) Oseas, cap. 13.

Non venit, ut reus; ast ut Judex, criminis expers.
 Non victus; sed victor adest, mortisque triumphans.
 Est Deus, ipse Deus, genibus cui flectitur omne.
 Talia jactabant, dum limbi limina Christus
 Clauduit in æternum, et sancta comitante caterva
 Justorum, superas conscendit rursus in auras.

Vix denas quater horas corpus inane manebat
 In tumulo lacerum, permulto sanguine tetrum;
 Cum penetrans anima obturati claustra sepulchri,
 Vivificat corpus; reddit præclarius astris,
 Exit et è tumulo, lapidem quin separet ejus.
 Exit, ut exivit quondam de ventre parentis,
 Claustra pudicitiae intemerata relinquens.
 Exit, uti Jonas, quem bestia devorat ingens,
 Illæsus penitus remanens tribus usque diebus.
 Exit, uti Daniel, projectus ad ora leonum,
 Postea qui rabiem convertunt ejus in hostes.
 Exit, uti Sanson, perfractis vectibus urbis,
 Quâ fuerat clausus, vigilum conamina ludens.
 Exit, uti Joseph, de obscuro carcere ductus
 Culmen ad imperii, ut salvet Memphitica regna,
 Fratribus atque suis possit præstare levamen.
 Exit ovans, et summa tremunt fastigia montis,
 Territus est custos, fulgenti lumine cæcus.

Et lapidem volvens, super extat nuncius ales,
Discipulis dicens Jesum de morte sublatum.

Eja age, nunc tumulum signa, Pilate, sigillo:
Designa vigiles, pretio corrumpito cives,
Et testes adhibe falsos, somnoque sepultos.
Summa Dei virtus confundit dæmonis artes,
Claraque lux veri tenebrarum dissipat umbras.
Tempus adest, quo vilis homo, damnatus iniquè,
Omnibus in terris, ut justus, sit reputatus,
Et crux infamis famâ celebretur in orbe.
Tu super impositam cernes capitolia primum,
Indeque tolletur, quò nunquam fama subivit
Romani imperii, nedum victricia castra.
Ipsa decorabit posthac diademata regum;
Labara substituent Aquilarum nomen in armis,
Et venerabuntur, quæ existunt solis ab ortu
Solis ad occasum, nullo discrimine gentes.

Prodigium magnum! quod jam prædixerat ante
Ipse Deus nobis Micheæ ex ore prophetæ:
Gens inimica mihi, ne extollas, læta triumpho; (1) *Vi*
Si cecidi, surgam, postquam conседero in umbris. *Hi*
Surrexit Dominus verè, mortique trophea

---

(1) Cap. 7.

Arripuit moriens, inimicum morte subegit,
 Infernum clausit, reseravit limina cœli,
 Sub pedibusque suis cacodæmon vincula mordet:

Personet undelibet vox clamans: *Ïo Triumphæ.*

Hæc est illa dies, Dominus quam fecit: in illa

Lætitiâ cuncti exultemus Christifideles:

Quomodonam fiet? Te lætis dando choreis,

Seu mensæ dapibus, seu circi drama videndo?

Altera lætitiæ causa est tibi corde petenda.

Respice sin aliter divini exempla Magistri.

Devicit mortem, surrexit lumine splendens,

Postea mors illi nunquam dominabitur ultra.

Tu quoque peccati mortem superabis acerbam,

Tergendo lacrymis, et sensus mortificando.

Ut novus alter homo, splendenti luce resurges;

Si modo cœlestis perfundat gratia mentem,

Dissipet ac virtus prius actæ scandala vitæ.

Denique non recidas in culpam, ne moriare.

Vulnerat ut corpus gladius, sic crimina mentem:

Vivè Deo solum, mundi valedicito pompis.

Hinc ea, quæ satiant omnino, gaudia, mentem.

Hinc ea pax animi, qua nil pretiosius unquam.

—Virgo, Dei mater, mater quoque Christicolarum;

!Quas hodie dignas potero persolvere grates? (1)

Tu decus es populi, tu magnificentia nostri,
 Lætitia Israel, ac humanæ causa salutis.
 Namque per eximium, quo nos dignaris, amorem,
 Unigenam tradis, quo nil tibi carius unquam.
 Sis benedicta, parens, iterumque, iterumque beata!
 Utque resurrexit filius, nunquam moriturus;
 Sic fac, ut, à nostris surgentes nos quoque culpis,
 Non eadem rursus repetamus crimina; sed Tu
 Protege, confirma, filiorum vota secunda,
 Ut sine fine frui mereamur lumine Christi.

AMEN.

J. C. in Cœlos ascensus.

omnia complerat summi mandata parentis
 Divinum verbum, vestitum carnis amictu.
 Gentibus est visus verus Deus, ac homo verus,
 Dum mortis subit imperium, mortemque peremit,
 Edocet Ille suos, fuerant quæcumque docenda,
 Discipulos, referens æterni præmia regni:

Ecclesiam statuit, Petro sub Præside, sanctam,
Atque peregit opus per patrem missus in orbem.

Restat, ut in cœlos iterum conscendat; id ipsum
Discipulis dixit: «Cur nos, divine Magister,
» Deseris? aiebant, magno mœrore repleti.
» Quid faciet proprio pecus à pastore relictum?
» Invadet, grege disperso, lupus ore cruento,
» Ipse vorabit oves, vestro sudore redemptas.
» Vivit adhuc sævâ Pilatus percitus irâ,
» Dum vulgò spargit vestrum nos corpus habere;
» Vivit et Herodes, patris non immemor iræ,
» Et pharisæus adest, nomen pertæsus Iesu.
» Discipulos contra convertent arma, Magistro
» Longius absenti: Quid nos defendet ab illis,
» Sugeret aut mentem, sistentibus ante tribunal?
» Quam sumus invalidi! Tu scis, divine Redemptor,
» Cum magno dedimus, percussi, terga, timore.
» Ne linquas eheu! miseram sine duce catervam.
» Tu lux es mundi; nostræ spes unica vitæ.

Tum Jesus: deponite tantum ex corde timorem;
«Jam Paraclëtum mittam, qui vos cuncta docebit.
» Ipse reproducet circum præcordia robur;
» Principibus coram facietis verba repente,
» Nullus quæis possit sapientum dicere contra.

- » Ut mea per totum portetis dogmata mundum,
- » Vos ego delegi: favebit Spiritus almus,
- » Misero quem vobis: hæc inter in urbe manete.

Interea clivum superantes, celsa tenebant
 Montis olivarum; locus hic est meta laborum.
 Tunc benedixit eis; sculpsit vestigia saxo,
 Quo super est positus; sursum, mirabile visu!
 Tollitur, obtutu fixo gens sacra Magistrum
 Suspicit, æthereas ineuntem protinus auras,
 Et palmas, et corda levat, suspiria ducens.
 Lucida tum nubes ejusdem latera cingens,
 Abstulit ex oculis, nec postea visus ab illis.
 Angelus apparens, Quid statis nunc, Galilæi,
 Inquit, in excelsum tollentes lumina cælum?
 Jesus hic à vobis conspectus scandere cælum,
 Sic veniet, quando sub finem judicet orbem.
 Cætus apostolicus casus novitate stupescens,
 Jerusalem rediit, miscendo gaudia fletu.

Te decet interea meditari, Christifidelis,
 Quam magnum ex istis possis depromere fructum.
 More triumphantis si ascendit Christus in altum;
 Non tamen idcirco est humanæ sortis oblitus.
 Nam Mediator adest ad dextram Patris ibidem,
 Temperet ut precibus supremi vindicis iram.

Scandit, ut in cœlis æterna sedilia justis
 Præparet, ut membris, quorum caput ipse fuisset.
 Scandit, iter signans, quod nobis est adeundum;
Qui simul hîc patitur, simul illic glorificatur.

Sterne viam lacrymis, cœli qui tendis in arces,
 Ardua res certè; veruntamen aggredienda,
 Est via quandoquidem virtuti impervia nulla.
 Adjuvat, exemplum qui præbuit, ipse Redemptor;
 Adjuvat ipsius mater, charissima nobis.
 Hæc feret auxilium, quo nos dilexit amore,
 Atque repellendo, quæ sunt, obstacula; planas
 Efficiet quascumque vias ad regna polorum.

AMEN.

Spiritus Sancti Adventus.

Jam decies terras circum sol volverat orbis,
 Cum Dominus cœlos penetrârat, morte triumphans.
 Discipuli Solymis alti penetralia tecti
 Mærentes habitant; votis precibusque rogabant,

Cœlitus ut veniat promissus Spiritus almus!

Fit strepitus subito; validi vis concita venti,
 Conculit, impulsans magno cum murmure tectum;
 Resplendet totum cœlesti luce cubile,
 Atque super caput ipsorum perlucida flamma
 Apparet similis linguæ, quæ lucet, et ardet,
 Et vires animo, et robur pectoribus addit.

Nil opus est dicto, quàm dispar esset in illis
 Conditio vitæ; radians lux dissipat omnes
 Errorum tenebras, cœli mysteria pandens,
 Utpotè quæ totum fuerat spargenda per orbem.
 Quidquid inest cordi terrenum, concremat ignis
 Æthereus; nullis turbatur conscia recti
 Mens animæ rebus; doni septemplicis Author
 Reprimit illicitos, et sanctos dirigit actus.
 Pro nihilo reputant, quos mundus præbet, honores.
 Divitias temnunt, blanditus carnis abhorrent,
 Nil nisi de superis ipsorum pectus anhelat.
 Insuper inspirat divinum Flamen in omnes
 Invictos animos, et ineluctabile robur,
 Spernere quo valeant minitantiæ verba tyranni,
 Vincula, carnifices; ac ipsam denique mortem
 Intrepidâ perferre manu, vultuque sereno.

Sit Petrus exemplo multis pro millibus unus.

Quàm sibi dissimilis! quam forti pectore, et ore!
 Ignarus, veteris quæ sit sententiâ legis;
 Attamen invictis rationibus esse probabat,
 Qui crucifixus erat, promissum patribus olim,
 Ad textum referens Davidis verba prophetæ.
 Impavidus perstat, populum dum corripit, ejus
 Perfidiâ memorans, et inexcusabile crimen,
 Cum dederit letho, cui vitæ debitor esset,
 Atque recusarit, qui tot miracula fecit.
 Prodigiosus adest, cum Parthus, Medus, et Indus,
 Græcus, Arabs, Perses, Romanus, Creticus, Afer,
 Quisque suâ Petrum linguâ videre loquentem.
 Irrident aliqui, musto madere putantes;
 Attamen explanans sapienter verba Joelis,
 Comprobat è cœlo missum spirabile Flamen,
 Numine quod replet; non musto, pectora pura.
 Millia ter subito Christi magnalia credunt,
 Atque renascuntur sacri baptismatis undis.

Istene Petrus erit, qui paucis ante diebus
 Ter Dominum, noctu gallo cantante, negavit?
 Ille quidem Petrus; sed tactus lumine cœli,
 Et renovatus homo divini flaminis igne.
 Proh Deus Omnipotens! Unde hæc mutatio tanta?
 Hoc opus excelsæ vestræ est tantummodo dextræ.

Nos quoque participes, fac, simus muneris hujus.
 Protinus emittas Paraclerum vertice cœli,
 Igne salutiferi repleat qui pectus amoris.
 Huc ades, Ignipotens, cordis succende medullas,
 Luceque clarifica, pulsâ caliginè, mentes.
 Tu lux, dux, animæ requies, æterna voluptas,
 Dulce refrigerium, mæstæ solatia vitæ.
 Te sine pectoribus fugiunt bona gaudia nostris;
 Serpit humi dejectus homo, cænoque volutat.
 Per Te dissidia, et lites, et bella quiescunt,
 Et justis regitur terrarum legibus orbis.
 Ex te, quod sanctum, quod rectum est, profluit omne,
 Ut qui justitiæ es fons, et bonitatis origo,
 Huc igitur nobis, jam Sanctificator, adesto,
 Quæque creavisti, divino Numine reple
 Pectora, comburens igni cælestis amoris.
 Adsis, Virgo parens, et natum sæpe precare,
 De sedibus superis emittat Flamen amoris,
 Ejus ut æternam concedat gratia vitam.

AMEN.

Assumptio Mariæ in Cœlum.

—◆—

Sola diu, mæstoque trahens suspiria corde,
 Virgo Dei genitrix vitam ducebat amaram.
 Est amor illius vehementis causa doloris,
 Omnis amans patitur, si non potiatur amato;
 Et magis atque magis dolor ipso crescit amore.
 Viderat ipsa suum scandentem sydera natum,
 Et clausam monstrâsse viam mortalibus ægris.
 Viderat è sacro multos post esse secutos
 Collegio Dominum; moribundo corpore quando
 Vivit adhuc eadem, velut arcto carcere vincta.
 Noctes atque dies renovat suspiria, dicens;
 ꝓEcquando, mi Jesu, ecquando vincula rumpes,
 Pervolet ut citius superas hic spiritus auras?
 ꝓEcquando satiabor ego de flumine vivo,
 Quod fluit æterni paradisi fonte perenni?
 ꝓEcquando, complectar eum, quem lacte nutritivi?
 Ecquando, mi Jesu, ecquando!::: lánguida fatur;

Cingite me malis, circumdate tempora sertis,
 Languet enim, sacro perculsum pectus amore.
 Nil mihi terrenum, nil est mihi dulce sub astris,
 In superis habitat, quem jam mea vota reposcunt.
 Quotidie morior; moriar semel, atque videbo,
 Et simul amplectar, quem toto diligo corde.

Tum Jesus teneræ auscullans suspiria matris:
 Surge, columba mea, intractabile tempus abiit,
 Jamque novis iterum decorantur floribus arva.
 De Libano venias, de excelso vertice Sannir;
 Jam propera, nitidis cingèris fronte coronis.

Nec mora: vicinum præsensit Virgo beata
 Mortis adesse diem: nulla est in pectore cura.
 ¿Quì timeat mortem, mortem quæ sæpe cupivit?
 Hinc fuge, tentator, nequicquam retia tendis,
 Hæc, caput ipsa tuum quæ elisit, fæmina, quondam.
 Non color exanguis, non est in corpore motus;
 Sed flori similis, qui gratum fundit odorem,
 Corporeque appposito, tranquilla pace quiescit.
 Non mors virgineos, sed somnus, præpedit artus.
 Cætus apostolicus, si patrum creditur ulli,
 Undique convenit: sanctum ac venerabile corpus,
 Humectans lacrymis, monumento condit in horto.
 Ille dies aderat, quo se lætissima cœlo

Inferret, visura suo de sanguine natum.
 Eripitur tumulo, quò talem liquit odorem,
 Qualis in umbroso Jordanis littore manat,
 Cum Jericho florens rosa gratum exhalat odorem.
 Permeat æthereas, cunctis mirantibus, auras,
 Cælicolùm subvecta manu, circumdata nube
 Purpurea, radios quæ solis vespere flectit.
 Non adeo rutilans aurora exurgit ab ortu,
 Nubila cum cœlo pulsantur nocte serena;
 Ut suus effulget radianti lumine vultus.
 Cæsariem dederat liquidis diffundere ventis,
 Et vestis fluitans, stellarum luce coruscans,
 Agricolis monstrat, quo tramite tendat in astra.
 Obstupefacti visu, quænam hæc femina, dicunt,
 Quæ super ascendit redolens, ut virgula fumi?
 Assyriæ nardus, neque thus süave Sabæi
 Æquiparant illum, quem post se linquit, odorem.
 Quam rutilans facie! quam præstans corpore toto!
 Aureus et solis, lunæque argenteus ipse
 Est color immundus; sordent præ Virgine cuncta.
 Palma Cades, Libani Cedrus, Cypressus et alta
 Sunt humiles plantæ; illa caput super extulit omnes.
 Pulchrior Esthere, et Judithâ fortior ipsâ,
 Terribilis, veluti legio est in bella parata.

Tota decora manes, pura, immaculata, venusta,
Nec primam similem visa es, nec habere sequentem.
 Quam te dicemus fore, ò pulcherrima Virgo!
 Femina mortalis? nequaquam: Tu dea pene.
 Ni Deus à nobis venerandus trinus et unus,
 Prima colenda quidem nostris altaribus esses.

Talia ruricolæ loquerentur: longius autem
 Ascendens Virgo, se oculis substraxit eorum.
 Obvius occurrit cœlestis cœtus, eunti,
 Et circum resonat per cœli concava cantus,
 Sæpius ingeminans nomen perdulce Mariæ.
 Interea bifores panduntur limina; victrix
 Intrat ovans Virgo, reboant cœlestia plausu.

Felices animas! talis quibus obtigit esse
 Exitus è vita; justorum morte beantur.
 Da mihi, sancta parens, ut Jesus mortis in hora
 Corde meo fixus, nunquam discedat ab ore,
 Spiritus iste donec vitales hauserit auras.
 Da mihi mente pia sacratum sumere corpus,
 Verbaque, quotidie nostro quæ fundimus ore,
 Irrita ne fuerint, fac, prosint, *Sancta Maria*.
 Adsis, Virgo potens, in toto tempore vitæ;
 Vita quidem sancta est sanctæ prænuncia mortis.

Ægide tum vestrâ defensi ex hoste maligno,
In superas omnes lætantes ibimus oras.

AMEN.

Virginis coronatio.

Assidet ad dextram filii jam virgo locata,
Qui optatos dedit amplexus, et oscula fixit
Dulcia, confirmans æternum matris amorem.
Et Pater omnipotens filiam quoque collocat ipsam
Sublimi solio, gemmis auroque corusco.
Ipse suis manibus cingit diademate frontem,
Bis senis distincto stellis luce vibranti.
Sub pedibus lunam posuit, circum autem solis amictum.
Inde salutatum veniunt ex ordine cuncti
Cœlituum turmæ, venerantes, poplite flexo.
Jesseidam virgam, regali semine natam,
Procidui celebrant patriarchæ, ac ore salutant.
Circumstant omnes, qui sunt ventura locuti,
Quamque sub obscura viderunt nube latentem,
Tunc facie ad faciem venerantur, nube remota.

Lilia virgineus perfert fragrantia cætus,
 Sertaque odoriferis halantia floribus offert.
 Martyrium passi, conspersas sanguine lauros,
 Quem dederant olim pro Christi nomine læti.
 Et chorus angelicus, cantando dulciter hymnos,
 Reginam proclamat eam terræque, polique.

Nos quoque terrigenæ, lacrymarum valle gementes,
 Participes festi, celebramus gaudia plausu,
 Atque salutamus bis terque quaterque beatam,
 Quam Deus omnipotens effecit cunctipotentem.
 Nos quoque largimur, præut est ejusque potestas,
 Munera, divinos tribuentes laudis honores.
 Mille patent sacrata diu delubra Mariæ.
 Mille calent aræ, fumantes thure sabæo,
 Milleque concordi resonant modulamine cantus.
 Magnificis splendent ubicumque altaria donis,
 Quæ dives, et pauper referunt sæpissime in aras.

Te, simul ac infans dissolvit vincula linguæ,
 Lætitia exultans, balbo pronunciat ore.
 Te, veniente die, te, decedente, salutat
 Seu castris miles, seu terræ cultor in agris,
 Et pater ipse suis recitat mysteria natis,
 Quot mala pertuleris, devotâ mente recordans.
 Sed neque mirandum, generi cum tot benefacta

Gesseris humano, nunquam de mente abolenda.
 Tu caput antiqui trivisti sola colubri,
 Dum parat ipse tuo fraudem prætere talo.
 Quamque viam genitrix occlusit crimine prima,
 Tu, superans obices, magna virtute recludis.
 Hæreticus petulans, Albi de gente creatus,
 Te propter tenebras errorum corde removit;
 Namque Pater patrum, Guzmani regia proles,
 Rosarii precibus mentes convertit eorum,
 Auxilioque tuo adversantia castra repressit.
 Ac ubi Turca ferox ejus victricibus armis
 Subdere constituit totum sub legibus orbem;
 Tu quoque, Christicolis manifesto lumine visa,
 Fudisti validas circum præcordia vires,
 Hosteque devicto, toto pax floruit orbe.
 Nunc testis Lepantus erit, Rhodus insula testis.
 Denique conceptam primi sine labe parentis
 Prædicat ex Cathedrâ Petri successor in urbe.
 ¿Quis fidei cultor, Romæ vexilla secutus,
 Festivum celebrare diem desivit in orbe?
 ¿Quot plausus, quot vota ferunt ad astra clientes
 Virginis, unisonâ cantantes carmina voce?
 ¿Quanta sub ejusdem fundantur nomine templa?
 ¿Quot cætus sociorum, quot monumenta in honorem,

Quæ immaculata fuit, simul ac existere cæpit?

¿Sed quid commemorem, profert quæ nuncia fama
 Omnibus in terris, pontus quas alluit undis,
 Quæque tuis hærent templis depicta tabellis?
 Nil opus est verbis, cum factis res patefiunt.

Restat, ut è cælis nos æquis, optima mater,
 Respicias oculis, nostros miserata labores.

Incola quod fueris terrarum, sæpe memento,
 Ut tua te faciat magis experientia mitem.

Aspice ut exagitat serpens discordia reges, (1)

Innumerasque acies glomerant ad bella paratas:

Mille procul cerno nobis instare pericla.

Hei mihi! si resonat tormenti stridor in altis

Alpibus, ac hostes conflagunt Marte cruento.

Eridanum video, Tibrim, Rhenumque profundum,

Militibus cæsis, spumantes sanguine multo.

Longius à nobis abigas, purissima Mater,

Armorum sonitus; tulimus jam satque superque.

Alter erit nobis plus formidabilis hostis

Vincendus, tectis qui semper dimicet armis,

Et sine sensu sensim animabus retia tendit.

---

(1) Dum hæc scribebat author, magnum in Italia superiore bellum parabatur inter Imperatores Galliaë, et Austriaë, Regemque Sardiniaë.

Oppugnant etenim certatim prava voluntas,
 Invidia alterius, dominandi cæca cupido;
 Innumeri casus circumstant intus et extrâ.
 Ac veluti navis, variis agitata procellis,
 Huc illuc tendit, securi nescia portus;
 Sic nos per scopulos vitæ contendimus hujus,
 Incerti, num vela ferant in regna salutis.
 O Cynosura poli! Tu dux, Tu fulgida stella,
 Quæ regis, immersos densâ caligine, nautas.
 Ne, quæso, ne desere tanta pericula passos.
 Per te, per natum, quem puro lacte nutristi;
 Per merita ipsius, per quæ tormenta tulisti,
 Cum cruce pendentem plorabas mortis agone;
 Per quæ cepisti post mortem gaudia mente;
 Per tibi si quidquam gratum, si optabile quidquam,
 Dulcius in terris siquid, dum vita manebat:
 Eripe nos istis, virgo sacrata, periclis,
 Atque tuum filium, nam sæpe offendimus ipsum,
 Da, genitrix facilem, justas ut leniat iras.
 Talia confratres iterumque iterumque precantur,
 Dum tua mente piâ recitant mysteria sancta.
 Fac, ut in æternum mereamur laudis honores,
 Et læti cantare tuum; Regina, triumphum.

AMEN.

ERRATAS.

Pág.	12	lín.	14	fiunt.	leg.	fiant.
Pág.	13	lín.	14	excogitat.	leg.	exequitur.
Pág.	16	lín.	6	mihi.	leg.	ambobus.
Pág.	18	lín.	16	ejusdem.	leg.	eisdem.
Pág.	18	lín.	17	parati.	leg.	paratis.
Pág.	45	lín.	9	nos.	leg.	nox.

TRATADO

CRISTÓFICO-TEOLÓGICO

DE LA BUENAPRAXIS

ERRATA

Pag.	lin.	leg.	debet	leg.	debet	Pag.
12	14	leg.	debet	leg.	debet	12
13	14	leg.	debet	leg.	debet	13
16	6	leg.	debet	leg.	debet	16
18	16	leg.	debet	leg.	debet	18
18	17	leg.	debet	leg.	debet	18
22	0	leg.	debet	leg.	debet	22

Per le...
 Per...
 Cum...
 Per...
 Per...
 Dulcis...
 Ecce...
 Atque...
 Ha...
 Talis...
 Dum...
 Per...
 Et...
 Regina...